

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bələdiyyə torpaqlarını
satan sədrə
cinayət
işə açıldı
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 4 iyul 2024-cü il Cümə axşamı № 114 (8487) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident Əliyevdən ŞƏT Zirvəsində mühüm qərarlar

Azərbaycanla Çin arasında strateji tərəfdaşlıq sazişi imzalandı; İlham Əliyevin Astana Zirvəsinə dəvət olunması Avropa və Asiya arasında mühüm körpü olan ölkəmizə, dövlət başçımıza böyük önəmin təzahürüdür

yazısı səh.5-də

ATƏT PA-da Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi tələb edildi

yazısı səh.8-də

“Ukrayna sülh masasına oturdulur” iddiası - Orbanın səfərindən gözlənilən nəticələr

yazısı səh.9-də

ABŞ seçkilərində kritik an: Baydeni Harris əvəzləyə bilər - Trampın şansları artır...

yazısı səh.12-də

Rusiya ATƏT PA-da iştirakını dayandırdı

yazısı səh.9-də

Məktəblərdə “adambaşı maliyyələşmə” nə deməkdir - detallar, təcrübə

yazısı səh.13-də

İNG 2024-cü il üzrə Azərbaycan üçün inflyasiya proqnozunu endirib

yazısı səh.4-də

İranın neft satdığı ölkələr - nazir sirri niyə açdı....

yazısı səh.10-də

Azərbaycanda elektrobus istehsalına başlanılır - xarici bazarlara çıxma biləcəkm

yazısı səh.7-də

Bakıya külli miqdarda narkotik gətirmək istəyən şəxs saxlanıldı

yazısı səh.14-də

BAKİ İLƏ NATO-NUN ƏMƏKDƏŞLİK PLANLARI - TÜRKİYƏ ÜZƏRİNDƏN, YOXSA...

Alyans generalı Azərbaycandadır, O'Brayn isə ölkəmizi NATO sammitinə dəvət edib; Azərbaycanın bloka üzvlük hədəfi yoxdur və doğru strategiyadır - siyasi və hərbi analitiklərin rəyi

yazısı səh.6-də

Avropa Azərbaycandan maksimum nə qədər qaz ala bilər - təhlil

Ölkəmiz öz qazı ilə yanaşı həm də Türkmənistan qazının nəqlinin təşkilində mühüm rola malikdir

yazısı səh.11-də

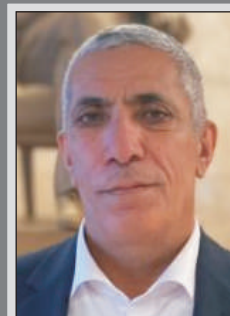
Akif Nağı:
“Gənclərin Qarabağda quruculuq işlərinə cəlb olunması üçün xüsusi müzakirələr təşkil edilməlidir”

yazısı səh.7-də

Mirzoyan:
“Əgər bir ay intensiv işləsək, Azərbaycanla vacib razılaşmanı imzalaya bilərik”

yazısı səh.6-də

“İnqilab olmayıb, ya quruluş dəyişməyib ki...” - Siyavuş Novruzovdan maraqlı açıqlamalar

yazısı səh.4-də

Ərdoğan: “Rusiya ilə ticarət dövriyyəsini 100 milyard dollara çatdırmağı hədəfləyirik”

Ankara və Moskvanın məqsədi 100 milyard dollarlıq ticarət dövriyyəsinə nail olmaqdır.

“Report” xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Astanada rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə görüşündə deyib.

Onun sözlərinə görə, hazırda iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 55 milyard dollardır: “Rusiya və Türkiyənin məqsədi ticarət dövriyyəsinin 100 milyard dollara çatdırılmasıdır və buna nail olacağımıza inanırıq”.

4 uşağını küçəyə atdığı deyilən qadının kimliyi müəyyən olunub

Sosial şəbəkə platformalarında və xəbər portallarında Bakıda ananın dörd uşağını küçəyə atması ilə bağlı məlumat dərhal aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən nəzarətə götürülərək araşdırılıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Teymur Mərdanoğlu məlumat yayıb. O bildirib ki, qadının kimliyi müəyyən olunub.

“Öncə uşaqlar müayinə və müalicə üçün xəstəxanaya yerləşdiriliblər. Qadın isə ərazi üzrə polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. Onun övladlarından imtina etməsinin səbəbləri araşdırılır”, - deyə o qeyd edib.

İyun ayında 47 sel hadisəsi qeydə alınıb

2024-cü ilin iyun ayında yağan intensiv leysan xarakterli yağışlar nəticəsində Böyük və Kiçik Qafqaz, Lənkəran-Astara bölgəsinin ərazisindən axan bəzi çaylardan qisməddətli daşqın və sel keçib.

APA xəbər verir ki, bunu Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin reisi Nazim Mahmudov bildirib. O deyib ki, iyun ayında 47 sel hadisəsi qeydə alınıb ki, bu da 2023-cü il ilə müqayisədə bir qədər azdır:

“Belə ki, 2023-cü ilin iyun ayında 59 sel hadisəsi müşahidə olunmuşdu”.

Onun sözlərinə görə, iyun ayı ərzində ölkənin yerli çaylarında, xüsusilə Böyük və Kiçik Qafqazın ərazisindən axan əksər çaylarda sululuq normaya yaxın, bəzi çaylarda bir qədər çox, Lənkəran-Astara bölgəsi çaylarında isə normadan aşağı olub.

Azərbaycan Çin vətəndaşlarına bir il müddətinə vizasız rejim tətbiq edəcək

Çinlə Azərbaycan turizm sahəsində əməkdaşlığı gücləndirməyə və turizmin ümumi inkişafına töhfə verməyə hazır olduqlarını bildirirlər.

APA xəbər verir ki, bu barədə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində iyulun 3-də qəbul olunan “Azərbaycan Respublikası ilə

Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə”də deyilir.

Birgə Bəyannamədə bildirilib ki, Çin Azərbaycanın illik Çin beynəlxalq turizm yarmarkasında və digər turizm sərgilərində iştirakını, habelə Azərbaycan tərəfinin turizmin

3-də qəbul olunan “Azərbaycan Respublikası ilə humanitar və mədəni əlaqələrin daha da genişləndirilməsi məqsədilə Çin vətəndaşlarına birtərəfli qaydada bir il müddətinə vizasız rejimin tətbiq edilməsi barədə qərarını alqışlayır.

“Tərəflər bundan sonra da vətəndaşların qarşılıqlı səfərlərinin asanlaşdırılmasına töhfə verəcəklər”, - şərhində qeyd olunub.

“Daydayım var, sürürəm” deyən qadın saxlanıldı

Gəncədə “daydayım var, sürürəm” deyərək idarə etdiyi 77-FB-782 qeydiyyat nişanlı “Chevrolet” markalı avtomobillə yol hərəkəti qaydalarını pozan xanım sürücü saxlanılıb.

Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, xanımın “dayday” dediyi tanışı öz adına avtomobil icarəyə götürüb və ona bir neçə saatlıq sürməsi üçün verib. Həmin şəxsin də kimliyinin müəyyən edilərək məsuliyyətə cəlb olunması istiqamətində araşdırmalar davam etdirilir.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin Gəncə regional qrupunun baş inspektoru Eşqin Qasimov bildirib ki, keçirilən müvafiq tədbirlər nəticəsində avtomobili idarə edən şəxsin kimliyi müəyyən edilib: “Araşdırmalar zamanı şəxsin avtomobili sürücülük hüququ olmadan idarə etməsi müəyyən olub. Şəxslə profilaktiki söhbət aparılaraq barəsində inzibati protokol tərtib olunub”.

Xatırladaq ki, Gəncədə xanım sürücü idarə etdiyi avtomobillə kobud qayda pozaraq təhlükəli manevrlər edib, həmin anın videogörüntüsünü sosial şəbəkə hesabında paylaşmış.

Paylaşdığı videonun rəy bölməsində sürücülük hüququnun olmadığını və ona kiminsə “daydaylıq” etdiyini bildirib.

Metbuat.az

Azərbaycan BRICS-ə daxil olmaq arzusunu ifadə edib

Azərbaycan tərəfi BRICS-ə daxil olmaq arzusunu ifadə edir.

APA xəbər verir ki, bu barədə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində iyulun 3-də qəbul olunan “Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə”də deyilir.

Birgə Bəyannamədə bildirilib ki, Çin tərəfi BRICS əməkdaşlığında Azərbaycanın iştirakını alqışlayır.

Avropa Komissiyası Rusiya və Belarus şirkətlərinin məhkəmə yolunu bağladı

Avropa Komissiyası (AK) Aİ məhkəmələrinə Enerji Xartiyası Müqaviləsi (ECT) çərçivəsində birlik ölkələrində enerji layihələrinə Rusiya və Belarusdan investisiyaların qorunmasını qadağan edib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə məlumat Avropa Komissiyasının Ticarət üzrə Baş Direktorluğunun bəyanatında yer alıb.

Bəyanatda deyilir: “Avropa Komissiyası Enerji Xartiyası Müqaviləsi əsasında Rusiya və Belarusdan olan sərmayələrin və investorların qorunmasını qadağan etmək qərarına gəlib. Bununla da Aİ sanksiyalarına məhkəmədə etiraz etmək üçün potensial yolu qabaqcadan bağlayıb. Avropa İttifaqı ehtiyat tədbiri olaraq bu ölkələrə qarşı sanksiyaların tətbiqini gücləndirmək məqsədilə Rusiya Federasiyası və Belarusdan olan sərmayələrin və investorların ECT əsasında qorunmasını birmənalı şəkildə qadağan etmək qərarına gəlib”.

Bəyanata görə, Rusiya və Belarus son nəticədə ECT-nin tələfləri olmasalar da, onların şirkətləri ECT tətbiq edən ölkələrdə vasitəçilər və ya törəmə şirkətlər vasitəsilə fəaliyyət göstərə bilərlər.

Musavat.com

Partiyalar deputatlığa namizədlərini açıqlamağa başladılar

YAP Seçki Qərargahı yaradı, səlahiyyətli nümayəndələrini açıqladı

1 sentyabr təyin edilmiş növbədənə parlament seçkiləri kampaniyasının 4-cü günüdür. Siyasi partiyalar seçki hazırlıqlarını davam etdirirlər. İyulun 3-də hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) İdarə Heyətinin növbədənə parlament seçkiləri ilə bağlı iclası keçirilib. İclasda Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə 2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş növbədənə seçkilərlə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Tədbirlər Planı təsdiq edilib. Eyni zamanda Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi seçki qərargahı yaradılıb və onun tərkibinin təsdiq edilib, Yeni Azərbaycan Partiyasının səlahiyyətli nümayəndələrinin və maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndəsinin təyin olunması və səsvermə gününədək seçki komissiyalarının iclaslarını müşahidə edəcək şəxslər təyin edilib.

Milli Məclisə 2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş növbədənə seçkilərlə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Seçki Qərargahının tərkibi məlum olub. YAP-ın Seçki Qərargahı 21 nəfərdən ibarət tərkibdə təsdiq edilib.

Seçki qərargahının tərkibi aşağıdakı şəxslərdən ibarətdir:

1. Budaqov Tahir Yaqub oğlu - YAP Sədrinin müavini, Mərkəzi Aparatın rəhbəri Dövlət Statistika komitəsinin sədri.
2. Əhmədov Əli Cavad oğlu-YAP Sədrinin müavini, baş nazirin müavini.
3. Rəhimzadə Arif Qafar oğlu - YAP Veteranlar Şurasının sədri, İdarə Heyətinin üzvü.
4. Muradova Bahar Əvəz qızı - YAP İdarə Heyətinin üzvü, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri.
5. Qurbanlı Mübariz Qəhrəman oğlu YAP İdarə Heyətinin üzvü.
6. Hüseynova Sevinc Əmirəhməd qızı - YAP Təftiş Komissiyasının sədri, VI çağırış Milli Məclisin deputatı.
7. İslamov Bəxtiyar Qabil oğlu - YAP Gənclər Birliyinin sədri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xid-

mət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin Beynəlxalq

Əlaqələr şöbəsinin baş məsləhətçisi.

8. Tağıyev Əhliman Səfəli oğlu - YAP Mərkəzi Aparatı rəhbərinin müavini.

9. Novruzov Siyavuş Dünyamalı oğlu - VI çağırış Milli Məclisin deputatı.

10. Qələndərov Nurlan Vəli oğlu - YAP Mərkəzi Aparatının İnformasiya texnologiyaları və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri.

11. Musayeva Zəkiyyə Balağa qızı - YAP Mərkəzi Aparatının Gender siyasəti və gənclərlə iş şöbəsinin müdiri.

12. Məmmədli Hülya Gündüz qızı - YAP Mərkəzi Aparatının Beynəlxalq əlaqələr və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri.

13. Bədəlova Rəmilə Aloxan qızı - YAP Mərkəzi Aparatının Sənədlərlə iş və statistika şöbəsinin müdiri.

14. İmaməliyev Asif Ağalar oğlu - YAP Mərkəzi Aparatının Siyasi təhlil, marifləndirmə və seçkilərlə əlaqədar iş şöbəsi müdirinin müavini.

15. Gülməmmədov Rəfael Şirməmməd oğlu - YAP Mərkəzi Aparatının Təşkilat şöbəsi müdirinin müavini.

16. Cəfəliyev Emin Mehman oğlu - YAP Mərkəzi Aparatının Maliyyə- təsərrüfat şöbəsinin mühasibi.

17. Məhərrəmov Məhəmməd Yusif oğlu - YAP Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri.

18. Musayev Alqış Həsən oğlu - "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru.

19. Quliyev Bəhrüz Vaqif oğlu - "Səs" qəzetinin baş redaktoru.

20. Rəhimzadə Vüqar Gəncəli oğlu - YAP Xətai rayon təşkilatının sədri, "İki sahil" qəzetinin baş redaktoru.

21. Vəlibəyov Ramil Vaqif oğlu - YAP Nizami rayon təşkilatının sədri.

Bundan başqa, Milli Məclisə keçiriləcək növbədənə parlament seçkilərində Yeni Azərbaycan Partiyasının 77 nəfər səlahiyyətli nümayəndələri və 1 nəfər maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi təyin olunub.

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) deputatlığa namizədlərinin siyahısının təsdiqlənməsi məsələsinə isə yəqin ki, İdarə Heyətinin növbəti iclasında baxılacaq.

Modern.az-ın məlumatına görə, bunu jurnalistlərə deputat, YAP İdarə Heyətinin üzvü Musa Quliyev bildirib. O qeyd edib ki, partiyanın namizədlərinin irəli sürülməsi və namizədlərin siyahısının təsdiqlənməsi məsələsinə İdarə Heyətinin

növbəti iclasında baxılacaq.

Azərbaycan Xalq Partiyasının (AXP) İdarə Heyəti isə növbədənə parlament seçkilərində iştirak etmək barədə qərar qəbul edib. İH seçkilərdə partiyanın səlahiyyətli nümayəndələrini və maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nüma-

Göygöldə bələdiyyə torpaqlarını satan sədr barədə cinayət işi başlanıb

Göygöl rayon Toğanalı kənd bələdiyyəsinin sədri İslam İmanlının qanunsuz əməlləri barədə daxil olmuş müraciət əsasında rayon prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Göygöl Rayon Prokurorluğundan APA-ya verilən xəbəre görə, araşdırma zamanı İslam İmanlının vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməklə kollegial orqan olan Toğanalı kənd bələdiyyəsinin adından təkbəşinə qərarlar qəbul edərək bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin ayrı-ayrı şəxslərə satılması, istifadəyə və icarəyə verilməsinə dair rəsmi sənədlərə bilə-bilə yalan məlumatlar daxil etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı rayon prokurorluğunda Cinayət Məcələsinin 308.1 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə cinayət işi başlanaraq ibtidai istintaq aparılır.

Ələsgər Məmmədlinin həbs müddəti uzadıldı

Media eksperti, "Toplum TV"-nin həmtəsisçisi Ələsgər Əhmədov (Məmmədli) barəsində seçilmiş qətimkan tədbirinin uzadılması ilə istintaq orqanının təqdimatına baxılıb.

APA xəbər verir ki, Xətai Rayon Məhkəməsinə Ələsgər Məmmədlinin barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin müddəti 3 ay uzadılıb.

Qeyd edək ki, Ələsgər Məmmədli qaçaqmalçılıqda ittiham olunur.

Xatırladaq ki, martın 6-da "Toplum TV" internet televiziyaşının yerləşdiyi ofisdə və daha bir neçə ünvan-da Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən əməliyyat keçirilib. DİN-in yaydığı məlumatda bildirilib ki, paytaxtın Nərimanov rayonu Y.V. Çəmənzəminli ev 98 B ünvanında yerləşən ofisdə və əlavə digər ünvanlarda bir qrup şəxsin fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan məlumat üzrə polis əməkdaşları tərəfindən əməliyyat-axtarış tədbirləri keçirilib.

kin araşdırma üçün da-irə seçki komissiyalarına təqdim edilib. Sənədlərdə problem olmadığı üçün hamısını qəbul eləyiblər: "Yaxın 4-5 gündə ilkin qeydiyyatdan keçməklə bağlı xəbər almalıyıq və imza vərəqələrini götürməliyik. Yəqin ki, həftə sonunadək bu məsələ də öz həllini tapacaq. Bundan sonra imzatopla-

ma mərhələsi başlayacaq. Bu prosesi də çox qısa zamanda tamamlamağımızı fikirləşirik. Çünki iş gədir, komandalar hazırdır. Yəqin ki, 3-4 günə namizədlərimiz üçün lazım olan imzaları toplayıb təhvil verəcəyik. Bir sözlə, hazırlıqlar sürətlə və keyfiyyətlə davam edir".

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

“Respublika əhəmiyyətli insanlar olduqlarına görə bu insanlara alternativ vermir-dik”.

Milli Məclisə 2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş növbədənəkar seçkilər yaxınlaşdıqca hərarət də yüksəlməkdə, bu arada şayiələr də yayılmaqdadır. VI çağırış Milli Məclisin hakim Yeni Azərbaycan Partiyasından (YAP) olan deputatları Siyavuş Novruzov və Sevinc Hüseynovanın növbədənəkar parlament seçkilərində namizədliyini irəli sürə bilməyəcəkləri barədə məlumata artıq reaksiya verilib, məsələyə aydınlıq gətirilib. Qeyd edək ki, yayılan xəbərlərdə bildirilirdi ki, adçəkikən deputatların adları YAP-ın Mərkəzi Seçki Qərargahının tərkibinə daxil edildiyi üçün guya onlar hakim partiyanın namizədlərinin siyahısına salınmayıblar.

Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov “Yeni Müsavat”a açıqlamasında həm özü ilə bağlı xəbəre geniş münasibətini açıqladı, həm də seçki ətrafında digər suallarımızı cavablandırdı.

- Yeni Azərbaycan Partiyası bütün dövrlərdə hakimiyyətə seçki yolu ilə gəlib. Seçkilər olan müddətdə də, həmçinin 1993-cü ildə keçirilən prezident seçkilərində Ümummilli liderin səlahiyyətli nümayəndəsi olmuşam. Ondan sonrakı dövrlərdə də səlahiyyətli nümayəndə, Seçki Qərargahının üzvü, eyni zamanda müəyyən dövrlərdə də Seçki Qərargahına rəhbərlik etmişəm. Eyni zamanda da paralel olaraq mən parlament seçkilərində Milli Məclisə üzv seçilmişəm. Bu Seçki Qərargahı fərqlidir. Bu, MSK deyil. MSK-ya seçilənlər təbii ki, namizəd ola bilməz. Amma hər bir partiyanın seçki qərargahı var və seçki qərargahında da elə insanlar olmalıdır ki, onun seçki prosesindən anlayış olsun, onu idarə edəsin, tövsiyələrini versin. Dediym kimi, mən Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Seçki Qərargahının yüksək etimaddır ki, bu prosesdə iştirak etmək bizə həvalə olunub. Qərargahın rəhbəri və üzvləri var, biz də bu prosesdə iştirak edirik.

- Yəni bu, o demək deyil ki, sizin adınız YAP-ın namizədlər siyahısında olmayacaq, eləmi?

- Qətiyyətlə. Əksinə, bu, daha da stimula verdi. Bu, tamamilə başqa məsələdir. Hətta mən burada digər namizədlərin məsələləri ilə məşğulam.

“İnqilab olmayıb, ya quruluş dəyişməyib ki...”

Siyavuş Novruzovdan maraqlı açıqlamalar

"Təcrübəmdən deyirəm, təqribən 30-40 nəfər ümumi parlamentdə dəyişiklik olur"

seçki planı hazırlanır, eyni zamanda tədbirlər planı yazılır. Ondan sonra məşvərətçi səs hüquqlu üzvlər, müşahidəçilər təyin olunur. Seçki prosesi partiya şəklində iştirak etmək üçün genişdir. YAP İdarə Heyəti yığıldı və Seçki Qərargahının yaradılması barədə qərar qəbul etdi. Bundan sonra səlahiyyətlər Seçki Qərargahına keçdi. Seçki proseduruna rəhbərlik etmək artıq Mərkəzi Seçki Qərargahının hüququdur. Həm namizədlərin irəli sürülməsi, həm imza toplanılması, təbliğat-təşviqat məsələləridir, təbliğat materiallarının çap olunması, paylanması, seçki günü müşahidənin aparılması kimi bütün proseslər seçki qərargahının funksiyasına daxildir. Biz də Seçki Qərargahında təmsil olunuruq. Bu, YAP rəhbərliyi tərəfindən çox yüksək etimaddır ki, bu prosesdə iştirak etmək bizə həvalə olunub. Qərargahın rəhbəri və üzvləri var, biz də bu prosesdə iştirak edirik.

- Yəni bu, o demək deyil ki, sizin adınız YAP-ın namizədlər siyahısında olmayacaq, eləmi?

- Qətiyyətlə. Əksinə, bu, daha da stimula verdi. Bu, tamamilə başqa məsələdir. Hətta mən burada digər namizədlərin məsələləri ilə məşğulam.

- Aydınlıq gətirdiyinizə görə təşəkkür edirəm. Yeri gəlmişkən, YAP-ın namizədlər siyahısı nə zaman açıqlanacaq? Demək olar ki, ortaya iddia qoymaq istəyən hər kəs hakim partiyanı gözləyir.

- İşlənir. Yaxın vaxtlarda keçiriləcək növbəti toplantımızda artıq YAP-ın namizədlərinin irəli sürülməsi ilə bağlı qərar qəbul ediləcək.

- Belə məlumat var ki, növbəti həftənin birinci günü açıqlana bilər...

- Vaxtı dəqiq deyə bilmərəm.

- Yəqin ki, namizədlərlə bağlı son sözü YAP-ın sədri, cənab Prezident deyəcək, elə deyilmi?

- Əlbəttə. Yekun qərar YAP-ın sədrinə məxsusdur, İdarə Heyəti üzvlərinin, yaxud Seçki Qərargahının deyil. Son qərarı partiyamızın sədri deyəcək.

- YAP sədrinin müavini, Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bildirib ki, hakim partiya əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, bəzi dairələrdə yenə də müstəqil namizədləri dəstəkləyəcək. Bu qərar neçə dairəni əhatə edə bilər?

- Seçki prosesində həmişə belə hallar olub. Vaxtilə rəhmətlik Fəttah müəllimin (Heydərovun - E.P.), Zeynəb Xanlarovanın və Səttar Möhbaliyevin dairəsindən nami-

zəd irəli sürmüşdük. Respublika əhəmiyyətli insanlar olduqlarına görə, bu insanlara alternativ vermirdik. Sonradan bir dəfə olub ki, Zəhid Oruc və Fəzail Ağamalıya da - bizə yaxın partiyaların nümayəndələri olduqlarına görə - biz onlara alternativ irəli sürməmişik. İndi də elə insanlar ola bilər ki, YAP onlara qarşı alternativ irəli sürməsin. Siz YAP-ın qüdrətini bilirsiniz. Namizəd irəli sürdüsə, deməli, orada proseslər tamamilə başqa istiqamətdə gedəcək. Ona görə də biz baxırıq... Amma yerdə qalan dairələrin əksəriyyətindən YAP öz namizədlərini irəli sürəcək və partiya şəklində iştirak edəcək.

- Sırr deyilsə, partiya bu dəfə neçə deputat mandatını hədəfləyir?

- Təbii ki, hər dəfə çox olmalıdır. Keçən tərkibdəki say öz yerində, amma budəfəki say əlbəttə ki, çox olmalıdır.

- Yaşlı deputatlar, yaxud gənc olub, özünü doğrultmayanlarla bağlı mövqe, münasibət YAP-da nədən ibarətdir?

- YAP tədqiqatlar aparır. İstər mətbuatda, istər debatlarda, istər parlamentdəki çıxış, istərsə beynəlxalq təşkilatlarda iştirakı, seçiciləri ilə münasibətləri, regionun ona

olan münasibəti araşdırılır. Bütün bu tədqiqatlar əvvəlcədən aparılır, elə deputatlar seçilən gündən YAP-dakı xüsusi şöbə bu məsələlərlə məşğul olur.

- Bəs seçicilər arasında deputata münasibətlə bağlı sorğular keçirilirmi?

- Əlbəttə. Bunsuz olmaz ki... Bizim rayon təşkilatları

mız da dəqiqləşdirirlər ki, kim necədir? Bu, yaş məsələsi deyil, ancaq fəaliyyət məsələsidir.

- Bu dəfə sizin ehtimallığınız və mülahizə, məlumatlarınız nə deyir: YAP-ın tərkibində nə qədər yenilənmə ola bilər, 30-40 nəfər, yoxsa daha çox?

- Ümumiyyətlə, bütün dünyada, elə bizdə də belədir, bunu həyat təcrübəmdən deyirəm, təqribən 30-40 nəfər ümumi parlamentdə dəyişiklik olur. Bizdə 10 yer boşdur. Digər məsələlər də olacaq, partiyalar da öz qərarını verəcək, yaxud sürməyəcək. Bilirsiniz, tamamilə yeni... İnqilab olmayıb, ya quruluş dəyişməyib ki... Sırf növbəti seçkidir. Altıncı çağırış parlament də yüksək səviyyədə fəaliyyət göstərib. Bununla əlaqədar da bu məsələlər öz həllini tapacaq.

- Belə bir iddia var ki, budəfəki tərkibin seçilməsindən müəyyən müddət sonra daha bir növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilə bilər. Bu haqda nə demək olar?

- Hələ bu seçki keçirilsin, sonra...(Gülür)

□ **Elşad PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

ING 2024-cü il üzrə Azərbaycan üçün inflyasiya proqnozunu endirib

Niderlandın beynəlxalq bank və maliyyə xidmətləri korporasiyası ING (Internationale Nederlanden Groep) 2024-cü il üzrə Azərbaycan üçün inflyasiya proqnozunu yeniləyib. “APA-Economics” xəbər verir ki, “ING Group” 2024-cü il üçün Azərbaycanda orta illik inflyasiya proqnozunu 1,6%-dən 1,1%-ə endirib.

Bu isə korporasiyanın may proqnozu ilə müqayisədə 0,5% bəndi azdır. ING 2025-ci ildə inflyasiya proqnozunu 3,8%, 2026-cı il üzrə isə 4,2% səviyyəsində saxlayıb.

Proqnozlara əsasən, 2024-cü ilin üçüncü rübündə Azərbaycanda orta illik inflyasiya 1,2 %, dördüncü rübündə 2,5% səviyyəsində gözlənilir.

Qeyd edək ki, İqtisadiyyat Nazirliyi 2024-cü ildə ölkədə illik inflyasiyanın 5,3%, 2025-ci ildə 4,9% olacağını proqnozlaşdırıb. Dövlət Statistika Komitəsi isə bu ilin yanvar-may ayları üzrə inflyasiyanın 0,6% olduğunu açıqlayıb.

Sanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sədri statusunda Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin dəvəti ilə ŞƏT-in Zirvə toplantısında iştirak etmək üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də Astanaya səfər edib.

Qeyd edək ki, zirvə görüşünə 16 ölkənin dövlət və hökumət başçıları qatılıblar. Bu nüfuzlu təşkilatın zirvə görüşündə Prezident İlham Əliyev də iştirak edir. Azərbaycanın belə mötəbər təşkilatın sammitinə ikinci dəfə dəvət olunması ölkəmizin, xüsusilə Prezident İlham Əliyevin dünya miqyasında nüfuzunun və dövlətimizin başçısına göstərilən yüksək ehtiramın ifadəsidir. Xatırladaq ki, dövlətimizin başçısı Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının 2022-ci ilin sentyabrında Özbəkistanın Səmərqənd şəhərində keçirilmiş Zirvə görüşündə də iştirak edib.

“Çoxtərəfli dialoqun möhkəmləndirilməsi - davamlı sülh və inkişafa nail olmaq” mövzusunda həsr olunacaq zirvə görüşündə ŞƏT-ə üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçıları siyasi, iqtisadi-ticarəti, mədəni-humanitar əməkdaşlıq və digər məsələlərə dair geniş spektrdə aktual mövzuları müzakirə edəcəklər. Bildirilir ki, əsas siyasi sənəd olan Astana Bəyannaməsi ŞƏT-in

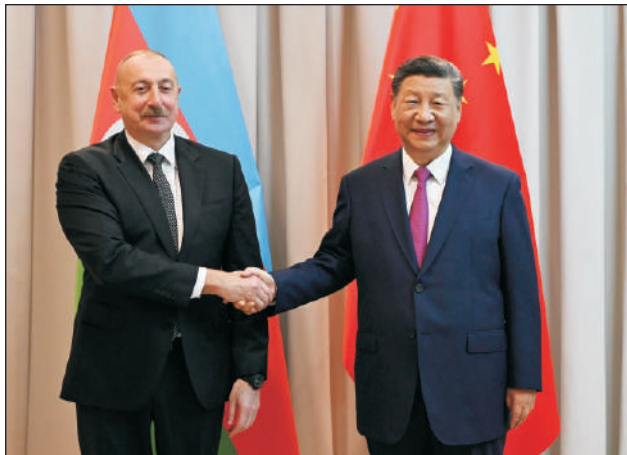
Prezident Əliyevdən ŞƏT Zirvəsində mühüm qərarlar

Azərbaycanla Çin arasında strateji tərəfdaşlıq sazişi imzalandı; İlham Əliyevin Astana Zirvəsinə dəvət olunması Avropa və Asiya arasında mühüm körpü olan ölkəmizə, dövlət başçımıza böyük önəmin təzahürüdür

gün beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən xüsusi hörmət göstərilən ölkədir: “Ölkəmiz daha əvvəl də bir sıra təşkilatların iclaslarında üzv olmasa belə, cənab Prezidentin təmsilində fəxri qonaq kimi iştirak edib. Həmçinin ölkəmiz bundan qabaq da Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının iclaslarına fəal şəkildə qatılıb. Əvvəla, biz ŞƏT-lə dialoq tərəfdaşlığına maliklik, həm də ŞƏT-ə üzv olan ölkələrlə həm ikitərəfli, həm də müxtəlif təşkilatlar çərçivəsində aktiv əməkdaşlıq edirik. Yeri gəlmişkən, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Can Min bu ilin

pində aktorlardan birinə çevrilmiş dövlət olaraq milli maraqlarımıza uyğun gələn, iqtisadi maraqlarımızla uzlaşan belə təşkilatlarla əməkdaşlığı genişləndirməlidir və genişləndirir. Əslində Azərbaycan uzun illərdir ŞƏT-lə əməkdaşlıq edir. 2015-ci ildə ŞƏT-ə üzv dövlətlərinin başçıları Şurasının iclasında Azərbaycana tərəfdaş statusun verilməsi ilə bağlı qərar qəbul edilib, 2016-cı ildə Pekində Azərbaycana ŞƏT-in dialoq üzvə tərəfdaşı statusunun verilməsi haqqında Memorandum imzalanıb. Azərbaycan planlaşdırılan Astana zirvə toplantısından əvvəlki zirvə toplantısında təmsil olunub. Həmin Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev parlaq bir çıxış da etmişdi. Azərbaycanın ŞƏT-in bilavasitə özü ilə, həm də bu təşkilata daxil olan dövlətlərin əksəriyyəti ilə ikitərəfli əməkdaşlığı mövcuddur. Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənubi nəqliyyat dəhlizlərinin də əsas hissəsi bu dövlətlərin ərazilərindən keçir”.

S.Məmmədov əlavə etdi ki, bu baxımdan Azərbaycanın ŞƏT ilə əməkdaşlığını genişləndirməsi milli maraqlarımıza tam uyğundur: “Həmçinin iqtisadi maraqlarımızın təmin olunması baxımından da ŞƏT-lə əməkdaşlıq vacibdir. Eyni zamanda Azər-

bir çox aktual məsələlərlə bağlı mövqeyini ortaya qoyacaq, təşkilatın fəaliyyətini qiymətləndirəcək və gələcək üçün istiqamətləri müəyyənləşdirəcək.

Həm ərazisinə, həm də əhəliyinə görə dünyanın ən böyük ölkələrindən bir neçəsinin üzv olduğu Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı 2001-ci ildə Qazaxıstan, Çin, Qırğızıstan, Rusiya, Özbəkistan və Tacikistan tərəfindən Şanxayda təsis olunub. Hazırda ŞƏT-in 9 üzvü (Qazaxıstan, Çin, Rusiya, Qırğızıstan, Özbəkistan, Tacikistan, Pakistan, Hindistan, İran), 3 müşahidəçi üzvü (Əfqanıstan, Monqolustan, Belarus) və 14 dialoq tərəfdaşı (Azərbaycan, Türkiyə, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Bəhreyn, Ermənistan, Misir, Kamboca, Qətər, Küveyt, Maldiv, Myanma, Nepal, Səudiyyə Ərəbistanı, Şri-Lanka) var.

Azərbaycan hazırda ŞƏT-də dialoq tərəfdaşı statusuna sahibdir. 2016-cı ildə Azərbaycanla ŞƏT arasında əməkdaşlıq sahələrini əks etdirən memorandum imzalanıb. ŞƏT ilə əməkdaşlıq istiqamətləri arasında təşkilatın ənənəvi prioritet sahələri olan və Azərbaycan üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən terrorizm, ekstremizm və separa-

tizm ilə mübarizə, regional təhlükəsizliyin və sabitliyin təminatı müəyyənləşdirilib. Həmçinin ölkəmizin beynəlxalq müstəvidə mühüm rol oynadığı sivilizasiyalararası dialoq, multikulturalizm və tolerantlığın təşviqi sahələri də diqqət mərkəzində olan məsələlərdəndir.

Hazırda ŞƏT-ə Qazaxıstan sədrlik edir. Prezident İlham Əliyev ŞƏT-in Astanadakı Zirvə görüşündə Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin dəvəti ilə iştirak edir. Azərbaycanın üzvü olduğu beynəlxalq təşkilatlarla yanaşı, üzvü olmadığı təşkilatların da sammit, konfrans və görüşlərinə dəvət alması, həmin tədbirlərdə fəal iştirakı ölkəmizin beynəlxalq aləmdə artan nüfuzunun göstəricisidir. Sıralarında Çin, Rusiya, Pakistan, Hindistan və Orta Asiya ölkələrini birləşdirən belə mühüm beynəlxalq platformada Azərbaycanın növbəti dəfə iştirakı ölkəmizin gündəliyinin irəliləməsi, eləcə də regional proseslərdə iştirak və verilən qərarlarda söz sahibi olma baxımından çox önəmlidir. Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Can Min bu ilin fevralında Bakıda Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilən ölkəmizin ŞƏT-in fəal tərəfdaşlarından biri olduğunu

və Azərbaycan ilə əlaqələrin hərtərəfli inkişafına əhəmiyyət verdiklərini bildirib.

Bu mötəbər təşkilatla əməkdaşlığını uğurla inkişaf etdirən Azərbaycan ŞƏT-də müşahidəçi statusu almaq niyyətindədir. Ölkəmizin bu il COP29 kimi ən nüfuzlu tədbirə ev sahibliyi etməsinə nəzərə alsaq, Azərbaycan Prezidentinin ŞƏT-in Zirvəsində iştirakı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu Zirvə Azərbaycanın COP29 ilə bağlı mesajlarının bu mötəbər platforma vasitəsilə bir daha çatdırılması, eləcə də bu istiqamətdə səmərəli müzakirələrin aparılması baxımından da çox əhəmiyyətlidir.

Azərbaycanın bu tədbirdə iştirakı eyni zamanda ölkəmizin Şərqi-Qərbi arasında bütün sahələrdə mühüm körpü rolunu oynamasının növbəti dəfə əyani təsdiqidir.

Iyulun 3-də Astanada imzalanmış “Azərbaycan İnvestisiya Holdingi və “Samruk-Kazina” Milli Rifah Fondu” Səhmdar Cəmiyyəti arasında Səhmdarlar Müqaviləsi”nin Prezident İlham Əliyevin və Prezident Kasım-Jomart Tokayevin iştirakı ilə mübadiləsi mərasimi olub.

Astanada Prezident İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinlə, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevlə, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinlə görüşü olub.

Putinlə görüşdə Rusiya prezidenti Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılmasına və sülh gündəliyinin irəli aparılmasına daim dəstək verməyə hazır olduğunu deyib.

Bu əsnada müzakirələr aparılıb. Prezident İlham Əliyev Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşması prosesi haqqında məlumat verib.

Astanada həmçinin Prezident İlham Əliyev, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif arasında üçtərəfli görüş baş tutub.

Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində iyulun 3-də “Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə” qəbul olunub.

Astanada Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və rusiyalı həmkarı Vladimir Putin arasında görüş keçirilib.

Politoloq Tural İsmayilov bildirdi ki, Azərbaycan bu

fevralında Bakıda Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilən ölkəmizin ŞƏT-in fəal tərəfdaşlarından biri olduğunu vurğulamışdı”.

T.İsmayilov qeyd etdi ki, ŞƏT yeni dünya iqtisadiyyatında mühüm əhəmiyyətə malik olacaq və burada Azərbaycan kilid nöqtələrindən birini təşkil edir: “Yəqin ki, yaxın zamanlarda ŞƏT Azərbaycana müşahidəçi statusu da verəcək. Prezident İlham Əliyevin ŞƏT-in Astana Sammitində iştirakı Azərbaycanın COP29-la bağlı mesajlarının bu mötəbər platforma vasitəsilə bir daha çatdırılması üçün yeni imkanlar yaratmış olacaq”. Ekspert məmnunluqla vurğuladı ki, Azərbaycan hazırda bütün beynəlxalq təşkilatların diqqət mərkəzində olan ölkədir”.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru, hüquqşünas Sahib Məmmədov “Yeni Məşavət”ə bildirdi ki, ŞƏT genişlənməkdə olan və sıralarında Çin, Hindistan və Rusiya kimi superdövlətləri birləşdirən regional beynəlxalq təşkilatdır: “Hazırda dünyada baş verən global proseslər, o cümlədən çoxqütblü dünya düzəninə formalaşma prosesi gedir. Azərbaycan artıq dünya ça-

baycanın bu təşkilatla əməkdaşlığında üzv dövlətlərin özərləri də maraqlıdır. Azərbaycan müstəqil siyasəti olan dövlətdir. Qərbi dövlətləri ilə əməkdaşlıq etsə də, öz müstəqil iqtisadi və siyasi mövqeyi var. Bu isə çox vacib bir şərtir. Həm də Azərbaycanın geostrateji mövqeyi ŞƏT dövlətləri üçün cəlbəedici. Bir sözlə, istər təşkilatla əməkdaşlıq, istərsə də təşkilata daxil olan dövlətlərlə ikitərəfli əməkdaşlıq həm bizim, həm onların maraqlarına uyğun gəlir. O da istisna olunmur ki, yaxın gələcəkdə həm Azərbaycan, həm də qardaş Türkiyə bu təşkilatla əməkdaşlıqlarını yeni bir müstəviyə keçirsin”.

Həm də qururverici haldır ki, ŞƏT qurucusu olan iki qardaş ölkə - Özbəkistan və Qazaxıstan tərəfindən Azərbaycan lideri belə mötəbər tədbirə dəvət olunub. Yeri gəlmişkən, bir neçə gündən sonra Azərbaycan özü də bir zirvəyə ev sahibliyi edəcək - Şuşa Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin liderlərini qəbul edəcək. Türk coğrafiyası öz sözünü Avropa və Asiya arasındakı global layihələrin icrasında da deyir, ŞƏT Zirvəsi də bunun sübutudur.

E.PAŞASOY,
“Yeni Məşavət”

Mirzoyan: “Əgər bir ay intensiv işləsək, Azərbaycanla vacib razılaşmanı imzalaya bilərik”

Ermənistanla Azərbaycan arasında kommunikasiyaların açılması regiona daha çox sülh gətirəcək.

APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, bunu Gürcüstanda səfərdə olan Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan həmkarı İliya Darcıaşvili ilə birgə mətbuata açıqlamasında deyib.

Mirzoyan kommunikasiyaların bərpasının Ermənistanla yanaşı, digər region ölkələrinin iqtisadiyyatını dəstəkləyəcəyini əlavə edib.

“Əgər bir ay intensiv işləsək, bu prosesi tamamlaya və Azərbaycanla vacib razılaşmanı imzalaya bilərik”, - Mirzoyan qeyd edib.

Ermənistan Türkiyə ilə diplomatik münasibətlərin bərpasına hazırdır.

Bunu da Gürcüstanda səfərdə olan Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan həmkarı İliya Darcıaşvili ilə birgə mətbuata açıqlamasında deyib.

O, Ermənistanın Türkiyə ilə sağlam dialoqunun olduğunu və diplomatik münasibətlərin əsasının təsis edilməsinin vaxtının yetişdiyini qeyd edib.

“Tiflis Azərbaycanla Ermənistan arasında dialoqa töhfə verməyə hazırdır” - Darcıaşvili

Biz Ermənistan və Azərbaycan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası prosesinə başlamaqla bağlı sülh yolu ilə əldə edilmiş tarixi qərarı alqışlayırıq.

APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, bunu Gürcüstanın xarici işlər naziri İliya Darcıaşvili ermənistanlı həmkarı Ararat Mirzoyanla görüşdən sonra mətbuata açıqlamasında deyib.

O, rəsmi Tiflisin regionda sülh və sabitlik naminə Azərbaycanla Ermənistan arasında konstruktiv dialoqa töhfə verməyə hazır olduğunu vurğulayıb.

“Gürcüstan Cənubi Qafqazda sabitliyi və sülh şəraitində birgə yaşayışı qətiyyətlə dəstəkləyir. Biz Ermənistan və Azərbaycan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası prosesinə başlamaqla bağlı sülh yolu ilə əldə edilmiş tarixi qərarı alqışlayırıq. Ümid edirik ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişi prosesi müsbət dinamikanı saxlayacaq”, - Darcıaşvili deyib.

Azərbaycanla NATO əlaqələri özünün yeni mərhələsinə qədəm qoyub. NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberg martda Azərbaycanda səfərdə olarkən bununla bağlı anons verilmişdi.

Artıq bu istiqamətdə lib. NATO-nun Brunssum praktiki fəaliyyətə start verib. Birgə Qüvvələr Komandan-

Azərbaycanla NATO-nun əməkdaşlıq planları - Türkiyə üzərindən, yoxsa...

Alyans generalı Bakıdadır, O'Brayn isə ölkəmizi NATO sammitinə dəvət edib; Azərbaycanın bloka üzvlük hədəfi yoxdur və doğru strategiyadır - siyasi və hərbi analitiklərin rəyi

lığının qərargah rəisinin müavini general-mayor Stefan Fiks ölkəmizə səfər edib. Səfər çərçivəsində Hikmət Hacıyev, həmçinin nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev Stefan Fiksle görüşüb. Tərəflər regional təhlükəsizlik, habelə Azərbaycan-NATO əməkdaşlığının cari vəziyyəti və perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıblar. Bundan əlavə, Azərbaycan NATO-nun xarici işlər nazirləri səviyyəsində Vaşinqtonda keçiriləcək sammitinə dəvət olunub. Bunu jurnalistlərə açıqlamasında ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Brayn deyib. O vurğulayıb ki, ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken bu tədbiri Azərbaycan və Ermənistan daxil olmaqla, Şimali Atlantika Alyansının bütün tərəfdaş ölkələri üçün təşkil edir.

Habelə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi-Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev 12-13 iyun 2024-cü il tarixlərində Belçikada səfərdə olub. Səfər çərçivəsində Hikmət Hacıyev NATO mənzil-qərargahında müttəfiq dövlətlərin iştirakı ilə “NATO-

+Azərbaycan” formatında siyasi dialoqda iştirak edib. Səfər çərçivəsində Hikmət Hacıyev, həmçinin NATO Baş katibinin İnnovasiya, Hibrid və Kiber üzrə köməkçisinin müavini Ceyms Appaturay, NATO Baş katibinin Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə xüsusi nümayəndəsi Xavier Kolomina və Türkiyənin NATO yanında daimi nümayəndəsi Zeki Levent Gümrükçü ilə görüş keçirib. Bu il Azərbaycan-NATO tərəfdaşlığının əsasını təşkil edən Sülh Naminə Tərəfdaşlıq (SNT) Çərçivə Səhənin imzalanmasının 30-cu ildönümü tamam olur. Bəs NATO ilə konkret hansı formatlı əməkdaşlıqlar nəzərdə tutulur və Azərbaycanın milli, regional maraqlarına nələr uyğundur? NATO ilə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi Türkiyə üzərindən həyata keçiriləcək, yoxsa birbaşa əlaqələr daha effektivdir? Ümumiyyətlə, Azərbaycanın rəhbərliyi dəfələrlə bəyan edib ki, onlar nəinki NATO-ya üzv olmağa, hətta Avropa Birliyi ilə assosiativ saziş imzalamağa belə niyyətləri yoxdur. Azərbaycanın NATO ilə əməkdaşlığı fərdi tərəfdaşlıq proqramı çərçivəsində qalıb. İllərdir Azərbaycan NATO ilə fərdi tərəfdaşlıq

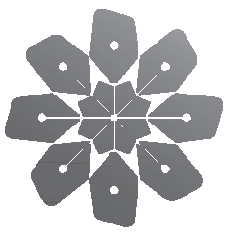
proqramı çərçivəsində tərəfdaşlıq edir. Ölkəmiz 1997-ci ilin iyulunda NATO-nun Avroatlantika Əməkdaşlıq Şurası adlı qurumuna da qoşulub. Həmin il Azərbaycan NATO-nun Brüsseldəki mənzil-qərargahında öz diplomatik nümayəndəliyini açıb. İki il sonra isə Azərbaycan NATO-nun rəhbərliyi ilə Kosovoda aparılan sülhməramlı əməliyyatlara yardımçı olmaq məqsədilə hərbi bölmə göndərilib. Həmin vaxtdan başlayaraq, Azərbaycanın bu nüfuzlu qurumla münasibətləri getdikcə yaxşılaşıb.

Hərbi ekspert Azad İsaadənin “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, indi alyans üzvü olmaq istəsək də mümkün deyil, səbəb bunun uzunmüddətli və mürəkkəb proses olmasıdır: “İnanmıram ki, birinci biz istəyək, ona da inanmıram ki, bizi tezliklə üzv qəbul edələr. Azərbaycanın NATO dövlətləri ilə strateji mövqeləri üst-üstə düşür, maraqlar uyğunlaşır. Biz NATO ordusu olan Türkiyə ilə birgə ordu qurmaqdayıq. Azərbaycan ordusu NATO standartlarına getdikcə yaxınlaşır. Amma siyasi aspektdən alyansa qoşulmağa gələcəkdə baxıla bilər”. **Hərbi analitikin fik-**

rincə, Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalanmayıb və NATO-ya qoşulmaq kimi bir istək də gündəmdə deyil: “NATO Cənubi Qafqaz ölkələrini birgə qəbul etmək istəyəcək, ya da gələcəkdə bunu hansısa formada reallaşdırmağı nəzərdən keçirəcək. Hazırda bizim strategiyamız NATO-ya üzvlük niyyəti ortaya qoymadan, bu blok səviyyəsində ordu formalaşdırmaqdır”.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlunun fikrincə, Azərbaycan hərbi bloklara qoşulmasa da, NATO ilə əməkdaşlığın davamında maraqlıdır: “Çünki Azərbaycan Ordusu Türkiyə və deməli, NATO standartlarını mənimsəməyi qarşısına məqsəd qoyub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin “Azərbaycan Ordusu Türkiyə Ordusunun kiçik modelinə çevrilməlidir” tezi buna dəlalət edir. Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi Kərim Vəliyev ölkəmizdə səfərdə olan NATO-nun Birgə Qüvvələr Komandanlığının qərargah rəisinin müavini general-mayor Stefan Fiksle görüşüb. Bu görüşdə verilən isti mesajlar bir daha onu göstərir ki, əməkdaşlığın inkişafında hər iki tərəf maraqlıdır”. **Politoloq hesab edir ki, Azərbaycanın NATO üzvlüyü kimi hədəfi yoxdur, bu, doğru strategiyadır:** “Belə bir hədəfi qoysaq belə, Şimali Atlantika Blokuna üzv olmayacağımız bir yana, şimal və cənub istiqamətindən artan təzyiqlə üzləşəcəyik. Bu bizə lazım deyil. Azərbaycan üçün NATO-nun hərbi gücünə görə ikinci ən böyük dövləti olan Türkiyə ilə hərbi strateji müttəfiqliyi gücləndirmək kifayətdir. Buna isə heç kim etiraz edə bilməz, bu realıdır. Rusiya və İran da qəbul edib”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Gənc nəslin milli mənlilik şüurunun
inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik
hisslərinin tərbiyəsi**

“Gənclər bütün dövrlərdə ən vacib işlərin önündə dayanıblar. Buna görə də gənclərə hər zaman xüsusi önəm verilib. Azərbaycanın bütün görkəmli şəxsiyyətləri daim gənclərə müraciət ediblər. Bu, gəncliyin aparıcı qüvvə olması ilə, eyni zamanda gəncliyin millətin və dövlətin gələcəyi olması ilə bağlıdır. Bu gün gənclik öz enerjisi, gücü, ağılı ilə bir çox məsələləri həll edir. Buna görə də gəncliyi hər zamanda ön planda görmək istəyirik”.

Bu fikirləri “Yeni Müsavat”a **Azad Vətən Partiyası**nın sədri **Akif Nağı** bildirib. Partiya sədri xatırladı ki, Birinci Qarabağ müharibəsi başlayanda Azərbaycan gəncliyi döyüş meydanında olub: “Azərbaycan gəncləri ən ağır döyüşlərdə iştirak edib, şəhidliyi özünə şərəf bilib. İkinci Qarabağ müharibəsində də bir çox məsələnin nəticəsi əsasən gənclərdən asılı oldu. Gənclər dünyaya cəsur, qorxmaz, qələbəyə inamlı Azərbaycan xalqını təqdim etdilər. Şəhidliyi çox böyük yüksəkliyə qaldırdılar. Dünya Azərbaycan gəncliyinin qəhrəmanlığına heyran qaldı. Buna görə də gənclərimiz hər zaman öndə olmalıdırlar. Bu gün Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə böyük quruculuq, bərpa işləri həyata keçirilir. Bu prosesdə gənclərin imkanlarından

geniş şəkildə istifadə olunmalıdır. Bununla Qarabağ müharibəsində öndə olan gənclərin haqqını vermiş olarıq. Qələbəni əldə edən gənclərə həm karyera və inkişaf baxımından, həm də dolanışığı təmin etmək baxımından şərait yaradılmalıdır. Gənclər harada varsa, orada uğur var. Azərbaycan gəncliyi yüksək səviyyədə inkişaf edib. Gənclərimiz elm, idman, mədəniyyət və bir çox başqa sahədə həm fiziki cəhətdən, həm də əqli cəhətdən uğurları ilə seçilir. Bu baxımdan onların potensialından geniş şəkildə istifadə olunmalıdır. Gənclərin bilik və bacarığına uyğun işlə təmin olunması hər kəsin xeyrinədir. Məlumdur ki, Azərbaycanda “Yüksəliş” müsabiqəsinin qalibləri müxtəlif qurumlarda mühüm vəzifələrə təyinat almaq şansı qazanırlar. Siyasi rəhbərlik də gəncliyə xüsusi əhəmiyyət verir. Kadr dəyişiklikləri zamanı gənclərə üstünlük verilir. Prezident və birinci vitse-prezidentin bu siyasəti hər kəs tərəfindən təqdir olunur. Həm yüksək səviyyədə təhsil almış gənclərdən, həm də bacarıqlı, ağıllı gənclərdən istifadə olunur”.

Milli şüur, vətənpərvərlik

Qarabağ gənclər məkanına çevrilə bilər - reallıq və imkanlar

ÜSAVAT
N 114 (8487) 4 iyul 2024

Akif Nağı: “Parlament səviyyəsində gənclərin quruculuq işlərinə cəlb olunması üçün xüsusi müzakirələr təşkil edilməlidir”

ki, xüsusi müharibədən qayıdan gənclərə, sağlamlığının bir hissəsini itirən qazilərə xüsusi imtiyazlar verilməlidir. Döyüş meydanında torpaqlarımızı işğaldan azad edən gənclər quruculuq meydanında da bacarıqlarını göstərmə

ki, xüsusi müharibədən qayıdan gənclərə, sağlamlığının bir hissəsini itirən qazilərə xüsusi imtiyazlar verilməlidir. Döyüş meydanında torpaqlarımızı işğaldan azad edən gənclər quruculuq meydanında da bacarıqlarını göstərmə

ki, xüsusi müharibədən qayıdan gənclərə, sağlamlığının bir hissəsini itirən qazilərə xüsusi imtiyazlar verilməlidir. Döyüş meydanında torpaqlarımızı işğaldan azad edən gənclər quruculuq meydanında da bacarıqlarını göstərmə

lidirlər. Eyni zamanda quruculuq prosesində təşəbbüskarlıq da yerinə düşər. Gənclər təşəbbüskarlığa meyli olurlar, yeni ideyalar irəli sürməkdə xüsusilə seçilir. Bu baxımdan gənclərin fikirlərini reallaşdırmaq üçün şərait yaradılmalıdır. Digər tərəfdən, bərpa işlərində həm yüksək vəzifələrdə çalışanlar var, həm də sırayı heyətin tərkibində yer alanlar var. Onlar işlərini vicdanla, bacarıqla yerinə yetirirlər. Eyni zamanda Qarabağ ərazisində çalışmaq gələcəkdə ailə qurub, orada yaşamaq üçün stimül yaradır. Qarabağ gənclər məkanına çevrilə bilər. İşğaldan azad edilən ərazilərimiz cənnətə çevriləcək. Hesab edirəm ki, bu ərazilərin əsas sakinləri gənclər olmalıdır. Azərbaycan nəhəng tikinti meydançasına çevriləcək. Bu da o deməkdir ki, ölkənin bütün bölgələrindən gənclər Qarabağa axısaçaq. Dövlət siyasətində də müəyyən proqram nəzərdə tutulub, amma bu məsələyə əlavə diqqət yetirilməsi məqsədəuyğun olar. Parlament səviyyəsində də gənclərin quruculuq işlərinə cəlb olunması üçün xüsusi müzakirələr təşkil edilməlidir. Bu prosesin həm qanunvericilik bazası təmin olunmalıdır, həm də planların praktiki şəkildə həyata keçirilməsi təmin olunmalıdır”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Nigar HƏSƏNLİ

Azərbaycanda elektrobüs istehsalına başlanılır - xarici bazarlara çıxma biləcəkmiz?

Fikrət Yusifov: “MDB məkanında elektrik mühərrikli avtobusların alıcıları yetərinə olacaq”

İqtisadiyyat Nazirliyindən verilən məlumata görə, Azərbaycanda gələcək il elektrik mühərrikli avtobusların istehsalı zavodu tikiləcək.

Xəbərdə bildirilir ki, baş nazirin müavini Şahin Mustafayevin iştirakı ilə keçirilən görüşdə ölkəmizdə avtobus parkının yerli istehsal hesabına təmin edilməsi məqsədilə Çinin “BYD Company Limited” (BYD) şirkəti ilə çərçivə sazişi imzalanıb. Çərçivə sazişi elektrik mühərrikli avtobusların alınmasını, onlara xidmətin göstərilməsini, ölkəmizdə istehsalın qurulmasını və lokallaşdırılmasını nəzərdə tutur. Sazişin məqsədi ölkəmizdə elektrik nəqliyyatı infrastrukturunun inkişafı, sərnişinlərin rahatlığının təmin edilməsi və ətraf mühitə zərərli təsirin azaldılması, habelə ölkənin ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasıdır.

Çərçivə sazişinə əsasən yaradılacaq birgə müəssisə tərəfindən Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 2025-ci ildə elektrik mühərrikli avtobusların istehsalı zavodu tikiləcək. İnvestisiya həcmi 34 mln. dollar olan layihə çərçivəsində 800 yeni iş yerinin yaradılması planlaşdırılır. Bununla yanaşı, ehti-

yat hissələrinin mərhələli şəkildə lokallaşdırılması nəzərdə tutulur. Azərbaycanda avtobus istehsalı müəssisəsi fəaliyyətə başlayanaqə şirkətdən elektrik avtobusları alınacaq.

Xatırladaq ki, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Azərbaycan Yərustü Nəqliyyat Agentliyinin (AYNA) İdarə Heyətinin sədri Anar Rzayev bir müddət öncə açıqlamalarında birində bildirmişdi ki, Azərbaycanın ictimai nəqliyyatında avtobusların sayının artırılması hədəflənir.

“İctimai nəqliyyatda dəyişikliklər olacaq. Ölkəyə elektrik mühərrikli avtobuslar gətirilib. Marşrutlarda avtobusların yerlərini dəyişdirməklə biz avtobusların yüklüliyünün azalmasına nail olmuşuq. Hazırda avtobusların daxilində yer var. Bakının yeni marşrut şəbəkəsi hazırdır. Biz onu rəqəmsal əkiyə ötürmüşük. Marşrut xətlərinin sayı azalacaq, marşrutlarda avtobusların sayı artacaq. Bir-birini təkrarlayan marşrutları dəyişdiriləcək. Məqsəd odur ki, fərdi nəqliyyat vasitələrindən avtobuslara keçid olsun və sıxlıq azalsın. Bakının avtomobillərdən daha çox piyada yönümlü olması üçün addımlar

atılır”, - deyə o qeyd edib.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Avropada təmiz, alternativ yanacaq avtobusların genişmiqyaslı tətbiqini təşviq etmək üçün Təmiz Avtobus Bəyannaməsi (BUS 2025) imzalanıb. Belə ki, dünya yollarında hərəkət edən avtobusların təqribən yarısı növbəti 5 il ərzində tamamilə elektrik avtobuslarına keçidi planlaşdırılır.

Sabiq maliyyə naziri, professor Fikrət Yusifov “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirdi ki, elektrik mühərrikli avto-

busların istehsalı zavodu işə düşəndən sonra təkə yerli tələbatı deyil, ixracı da nəzərə almaq lazımdır. “Dünyanın enerji balansı sürətlə dəyişir. Bu sırada dayanan əsas məsələlərdən biri də yanacaq işləyən avtomobillərin elektromobillərlə əvəz edilməsidir. Bu proses artıq böyük bir sürətlə irəliləməkdədir. Son 10 ildə dünyada elektromobillərin sayı 140 dəfədən çox artıb. Bu gün dünyada 26 milyondan çox elektromobil hərəkət edir və bu say durmadan, sürətlə artır. Dünyanın ən

aparıcı avtomobil istehsalı müəssisələri 2035-ci ildən sonra yanacaq mühərriki ilə işləyən avtomobillərin istehsalını dayandıracaq və yalnız elektromobillər istehsal edəcəklər.

Beynəlxalq müstəvidə baş verən bu proseslərə Azərbaycan hökuməti də adekvat cavablar verməkdədir. Biz ölkəmizə idxal olunan və son 3 ildə istehsal edilmiş elektromobillərin idxalını gömrük rüsumlarından və əlavə dəyər vergisindən azad etmişik. Məqsəd belə avtomobillərin idxalını stimullaşdırmaqdır. Nəticə-

lər isə göz qabağındadır. Son 3 ildə Azərbaycana elektromobillərin idxalı 16 dəfəyə qədər artıb. Elektrik mühərrikli avtobusların Azərbaycanda istehsalına gəlinə, bunu alqışlamaq lazımdır. Belə bir zavodun tikintisi müasir çağırışlara cavab verən ən mühüm bir addım olacaq. Təbii ki, biz bu zavodu yaradarkən onun məhsullarının yalnız daxili bazanın ehtiyaclarını ödəməsinə deyil, ixrac edilməsinə də nəzərdə tutulmuşdur. Çünki bu məhsullara tələbat böyükdür və ən azından MDB məkanında onun alıcıları yetərinə olacaq. Bu iş real sektordan ixracımızın həcmində artmasına bir dəstək ola bilər”.

Qeyd edək ki, Çinin “BYD Company Limited” (BYD) şirkəti ilə çərçivə sazişi çərçivəsində “BakuBus” MMC tərəfindən şirkətdən 160 ədəd elektrik mühərrikli avtobus və 100 ədəd enerjiqəldürmə aparatı alınacaq. Avtobusların 31 oktyabr 2024-cü il tarixinədək mərhələli şəkildə gətirilərək Bakı şəhərində marşrut xəttinə çıxarılması planlaşdırılır.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Azərbaycan Yərustü Nəqliyyat Agentliyi (AYNA) tərəfindən icrasına başlanan növbəti layihə çərçivəsində isə “Koroğlu” metrostansiyasının çıxışında avtobus, metro, dəmir yolu stansiyası, taksi duracağı, ictimai və fərdi nəqliyyat qovşağını əlaqələndirəcək multimodal HUB-in yaradılmasına başlanılıb. Elektrik mühərrikli avtobuslar üçün dolun məntəqələri də burada quraşdırılacaq.

Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

Estafet

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

4-5 gün qabaq rayonlarımızdan birində faciəvi avtomobil qəzası olmuşdu. "Ford"la "VAZ 2115" toqquşmuşdu, "VAZ"-ın sərnişinlərindən 3 nəfər yerində ölmüşdü.

Mən o hadisə haqda oxuyanda diqqətimi bir detal çəkdi: yazmışdılar ki, ölənlər Şekidə kənd məktəbi direktorunun qohum-əqrəbası olubdur, arvadı, oğlu və gəlini. Sitat: "Avtomobilde olan R.Qurbanovun digər gəlini və 4 nəvəsi isə xəsarət alıb".

Gəlin hesablayaq. Ölənlər və qalanlar bir yerdə 8 nəfər edir. Siz həmin "VAZ 2115" adlı, sovet sənayesindən qalma tör-töküntülərdən yığılan primitiv rus avtomobilini canlı görmüsünüzmü? Görməmisinizsə, internetdə tapıb baxın. Və fikirləşin ki, 8 adam bu konserva qutusuna, cındırından cin ürkən maşına necə yerləşə bilər, üstəlik yayın qızmarında. Bizim taleyimizi, qismətimizi bu gün yaşadığımız müəyyən edir. Gözlənilməz heç nə yoxdur. Birimiz kasıblıqdan, yoxsulluqdan ölürük, o bizim harınlıqdan, gözü doymazlıqdan.

Amma bugünlərdə rastlaşdığım başqa fakt məni də təəccübləndirdi, bəlkə imkan olsa tale ilahələri moyraların şərəfinə qurban kəsdim. Kim deyə bilər belə olacaqdır?

Açıqlayım. Təzəlikcə bir dəstə kino zəhmətkeşimiz respublika ictimaiyyətinə, dövlət rəhbərliyinə, BMT-yə, NATO-ya, KTMDT-yə, ŞOT-ə və sairə əlaqədar təşkilatlara müraciət elədi. Deyirlər nə kino çəkə bilir, nə çəkdiyimiz ekrana çıxır. Səbəb isə belədir, Mədəniyyət Nazirliyi nəzdində kino ekspert şurası (KEŞ) yaradılıb, onlar kinolara icazə sənədi vermiş. Loru dildə yazsam, əgər sən kino çəksən və bunu hansısa klubda, kinoteatrda göstərmək istəsən mütləq həmin KEŞ-dən lisenziya almalısan, yoxsa göstərə bilməzsən.

Əlbəttə, bizdə kino-mino qanunlarına görə dövlətin belə icazə vermə səlahiyyəti varmı, ancaq burada müəyyən kriteriyalar, ölçülər sistemi olmalıdır. Hansısa kinoda seks səhnəsi, atışma-qırışma varsa, bunu "18 yaş üstü" kimi markalayırlar. Eynilə narkotik, siqaret, araq, nə bilim, cin-şeytan, vampir və sairə də filmdə varsa, bunu qeyd edirlər. Vəssalam. Ta dövlət idarəsinin filmin məzmununa qarışmaq, onu qadağan etmək kimi səlahiyyəti olmur, çünki bu, açıq-aşkar senzura, bizim konstitusiya isə senzuranı qadağan edir.

Lakin bizim KEŞ senzura qoymağa başlayıbdır. Məsələn, İlkin Yusif adlı rejissorun "Mən qəhrəman axtarıram" filmini respublikamızda göstərmək qadağan edilib. Başqa bir neçə belə əsərlər də var, sadalamaq istəmirəm - bəlkə özləri qeyri-rəsmi razılığa gəldilər, kino ekranlara çıxdı. Bizdə bəzi işləri qanunla yox, daydayla, tapşırıqla, hörmətlə-zadla həll etmək metodu vardır.

Məsələmizin ən tragikomik detali isə odur ki, adını çəkdiyim filmə qadağa qoyan adam Ayaz Salayev imiş. Açıq, mən buna öncə inanmaq istəmədim, axtarıb tapdım, gördüm Ayaz müəllim senzoruğunu təsdiqləmişdir. Hətta bir az incik açıqlama da vermişdi, deyir bizim KEŞ-in iclası qapalı idi, görəsən, bu xəbəri - həmin kinonu mənim qadağan elədiyimi kim yayıbdır. Sanki hərəkətinin ayıb iş olduğunu şüurlı da olsa anlayır.

Ey gidi dünya... Ey fani zaman... Mənim yadıma gəlir ki, Salayev 1990-cı illərin əvvəlində qıt imkanlarla, min zülmə "Yarasa" filmini çəkmişdi, lakin filmin yansında onun prodüseri, "Interturan" şirkətinin şefi Saday müəllim lent qutularını tutub almışdı, qoymuşdu səyfə. Ayaz müəllim yalvar-yapışla lentləri geri almış, kinonu bitirmişdi. Sonra uzun illər Ayaz müəllim "Üçbucaq TV" adında kino çəkmək istəmişdi, buna da hökumətdən, Əbülfəs müəllimin mədəniyyət nazirliyindən yüz əngəl çıxmışdı. "Orasını belə çəkmə", "burasını elə çəkmə bilməzsən" deyə-deyə o kinonun kitabını bağladılar, axırda mənasız bir iş ortaya çıxdı, heç kim baxmadı.

İndi belə çıxır ki, Ayaz müəllim ötən günlərin qisasını almaq üçün növcavan rejissorların kamerasına turp əkmək istəyir. Məni qoymadılar, mən də heç kimi qoymayacam - məntiqi ilə.

Çox mədəni bir adamın, "Retro" verilişi ilə xalqımıza kinonu tanıdan şəxsin axırı niyə belə oldu? Yəqin iqtisadiyyatın təsirləridir. Dizelin qiyməti də tənzimlənib.

İnşallah, növbəti ekspert şurasına İlkin Yusifi seçməzlər.

ATƏT Parlament Assambleyasının Buxarestdə keçirilən 31-ci illik Sessiyasının 3 iyul plenar iclasında çıxış edən Azərbaycanın ATƏT PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri, qurumun İqtisadiyyat və Ekologiya Baş Komitəsinin sədri Azay Quliyev ölkəmizin rəsmi mövqeyini assambleya üzvlərinin diqqətinə çatdırıb.

Azay Quliyev bildirib ki, münaqişə başa çatdıqdan sonra Ermənistan ictimai bəyanatlarında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanıdığını, ölkəmizə qarşı ərazi iddialarından əl çəkdiyini qeyd edib: "Lakin hələ də ciddi bir məsələ açıq qalır: Ermənistanın sözdə verdiyi bəyanatla əməli üst-üstə düşürmü? Cavab isə sadədir, yox! Çünki Ermənistan konstitusiyasında təəssüf ki, hələ də Azərbaycan ərazisinin bir hissəsinin Ermənistanla birləşdirilməsi ilə bağlı ərazi iddiaları var".

Deputat daha sonra qeyd edib: "Belə anormal müddəanın olması hamımızı narahat etməlidir, çünki dünyada münasibətləri normallaşdırmaq və qonşusu ilə sülh müqaviləsi bağlamaq istəyən heç bir dövlət özünün əsas sənədində həmin dövlətə qarşı ərazi iddialarını özündə əks etdirən bu cür bəndləri saxlaya bilməz. Bu paradoks və ziddiyyət Ermənistanın bəyan etdiyi sülh istəyini və bu prinsipə sadıqlığını ciddi şəkildə sarsıdır. Azərbaycan haqlı olaraq onun milli təhlükəsizliyinə birbaşa təsir edən bu qanunsuz iddiaların aradan qaldırılmasını tələb edir.

Lakin Ermənistanın Azərbaycanın haqlı narahatlığını daxili işlərə qarışmaq kimi qələmə verməklə kövrək olan qarşılıqlı etimada zərbə vurmaqda və sülh müqaviləsini gecikdirməkdə davam edir.

Həmkarlar, razılaşsınız ki, qonşuya qarşı ərazi iddiaları heç bir ölkənin daxili işi ola bilməz! Bu cür rəsmi iddialar regionda sülhə və təhlükəsizliyə birbaşa təhdiddir, hətta beynəlxalq narahatlıq doğuran məsələdir və ona görə də Azərbaycana qarşı olan ərazi iddiası sülh müqaviləsinin imzalanması üçün əsas maneədir və bu müddəa Ermənistan konstitusiyasından tezliklə çıxarılmalıdır. Bu davranış həm də Ermənistanın elan etdiyi sülh gündəliyi ilə onun addımları arasında uyğunsuzluğu daha da qabarıq göstərir".

Sonda Azay Quliyev Azərbaycanın daha bir tələbini bəyan edib. Belə ki, o, ATƏT-in Minsk Qrupu, ATƏT-in fəaliyyətdə olan Sədrliyinin şəxsi nümayəndəsi vəzifəsini və Yüksək Sə-

ATƏT PA-da Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi tələb edildi

Azay Quliyev ATƏT tribunasında Minsk Qrupunun ləğvinə çağırırdı

viyyəli Planlaşdırma Qrupunu münaqişədən sonrakı reallığa uyğun olmadığını və tamamilə əhəmiyyətsiz bir quruma çevrildiyini əsas gətirərək onların ləğvini tələb edib: "Bu cür qeyri-funksional qurumların saxlanması üçün hər il təxminən 2 milyon avronun ayrılmasını əsaslandırmaq çətindir və bu ciddi suallar doğurur. Ona görə də mən ATƏT-in Daimi və Nazirlər Şuralarını heç bir mənası və fəaliyyəti qalmayan qeyd etdiyim strukturların ləğvi məsələsinə rəsmi şəkildə nəzərdən keçirməyə çağırıram".

Siyasi ekspertlər hesab edir ki, Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddiasının ləğvi və Minsk Qrupunun, ATƏT-in fəaliyyətdə olan Sədrliyinin şəxsi nümayəndəsi vəzifəsinin və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunu buraxılması məsələsinin birbaşa ATƏT PA-da qaldırılması Azərbaycan tərəfinin bu məsələlərinin üzərində sonadək duracağına növbəti təsdiqdir. Eyni zamanda bu məsələlərin məhz ATƏT PA-da qaldırılmasının ciddi əhəmiyyəti var.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirib ki, Azərbaycanın sülh müqaviləsi ilə bağlı başlıca şərti dəyişməyib və dəyişməz də qalacaq.

Ermənistan konstitusiyasında və digər hüquqi-normativ aktlarında ölkəmizə qarşı birbaşa və dolayısıyla irəli sürülən ərazi iddiaları ilə bağlı bütün ifadə və müddəalar çıxarılmalıdır. Əks təqdirdə, sülh müqaviləsinin imzalanmağın heç bir anlamı yoxdur: "Bir neçə gün öncə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Kanadanın yeni təyin edilən səfiri Kevin Hamiltonun etimadnaməsini qəbul edərkən bir sıra xarici və daxili spektiklər tərəfindən manipulyasiya mövzuna çevrilən bütün suallara bir daha aydınlıq gətirdi... Və qənaətimə görə, artıq gündəmi sülh müqaviləsi kontekstində zamanlama proqnozları ilə zəbt etmək və varlıqlarını yaxın və uzaq məsafələrdən xatırlatmağa çalışanların da xüsusi canfəşanlığına ehtiyac qalmadı. Məsələn ATƏT PA-da Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri tərəfindən də qaldırılması Azərbaycanın mövqeyinin dəyişməz olduğunu bir daha nümayiş etdirir. Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının bütün rəsmi sənədlərdən çıxarılacağı təqdirdə Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalanmağın heç bir anlamı yoxdur. Çünki Azərbaycan torpaqlarının işğalı prosesi

Ermənistan Ali Sovetinin və "Dağlıq Qarabağ"ın "milli şurası" adlanan qondarma təsisatın 1 dekabr 1989-cu il tarixli "qərarı"ndan, Ermənistanın müstəqillik bəyannaməsində bu qanunsuz "qərar"ın icrasının milli vəzifə kimi təqdimatından və Ermənistan konstitusiyasının preambula hissəsində müstəqillik bəyannaməsində yer alan bu və ya digər "milli vəzifə"lərin icrasının zərirliliyinin əsas hədəf kimi qoyulmasından başlayır. Azərbaycan torpaqlarında terrorizm, kütləvi qətlə və soyqırımı müşayiət olunan separatizm, 30 ilə yaxın davam edən işğala, bir milyona yaxın azərbaycanlının öz evindən didərgin düşməsinə, onminlərlə insanın qətlə yetirilməsinə, yaşayış məntəqələrinin, dini, tarixi və mədəni abidələrin darmadağın edilməsinə də, məhz Ermənistanın müstəqillik bəyannaməsində, konstitusiyasında yer alan qanunsuz iddiaların təmin olunmasına xidmət edən təcavüzkar siyasət rəvac verib. İşğal və onun doğurduğu bütün qanunsuz əməllər nəticədir, səbəb isə bu qanunsuz əməllərə, dəhşətli müharibə cinayətlərinə rəvac verən iddialardır. Azərbaycan 44 günlük müharibə və lokal antiterror tədbirləri ilə nəticəni aradan qaldıraraq, səbəb isə qalmaqdadır. Bu baxımdan, münaqişəyə, işğala, müharibələrə rəvac verən səbəb aradan qaldırılmadan, sülh müqaviləsinin imzalanması da mümkün deyil və tamamilə məntiqsizdir".

E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, Ermənistan konstitusiyasının 5-ci maddəsində qeyd olunur ki, "Konstitusiya ali hüquqi qüvvəyə malikdir". Bu isə o deməkdir ki, Ermənistan istənilən zaman kəsiyində Azərbaycanla imzalanan sülh sazişinin konstitusiyaya zidd olduğunu əsas gətirərək, onu birtərəfli qaydada ləğv edə bilər. Bu isə yeni müharibənin başlanması deməkdir.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya-Ukrayna müharibəsi bu il yekunlaşa bilər. Gələn açıqlamalar, təhlillər onu deməyə əsas verir ki, hazırda Ukraynanı sülh masasına oturtmaq üçün proses başlayıb. Belə ki, Ukrayna-da səfərdə olan Macarıstanın baş naziri Viktor Orban Prezident Vladimir Zelenskidən sülh danışıqları öncəsində atəşkəs variantını nəzərdən keçirməyi xahiş edib. Orban bu məsələnin danışıqları sürətləndirəcəyini ehtimal etdiyini bildirib.

Qeyd edək ki, Macarıstan iyulun 1-dən 6 ay müddətinə Avropa İttifaqı Şurasına sədrliyi Belçikadan təhvil alıb. Yeni Orban faktiki Aİ-nin elçisi kimi sülh variantı təklifi ilə Kiyevdədir. Bu arada Rusiya və Ukrayna prezidentləri - Putinlə Zelenskinin sülhlə bağlı pozitiv açıqlamaları da diqqət çəkir.

"Ukrayna sülh masasına oturdulur" iddiasına reaksiyalar

Orbanın səfərindən gözlənilən nəticələr; ekspertlər deyir ki...

edən ilk ölkə deyil. Kiyevin isə sülhə nail olmaq üçün öz planları var. Bu planın əsasında sülh sammitləri dayanır. Artıq birinci sülh sammiti keçirilib və ikinci sammitə hazırlıq gedir.

Ukrayna rəhbərliyi anlamalıdır ki, Qərb Rusiya ilə Ukrayna üzərindən müharibəni bir yere qədər apara bilər. O yerdən uzağa isə heç vaxt getməyəcək. Bunu Ukrayna dövlətinin başında duranlar

zilər özlərinə birləşdirəcəklər. Ola bilsin ki, Qərb tərəfindən danışıqlar prosesində Ukraynanı hansısa ərazilərdən imtina etməyə çalışılacaq. Bunu deyəndə adamın ilk ağlına Krm gelir. Amma gedişat elə yere

Rusiya ATƏT PA-da iştirakını dayandırdı

Rusiya Federasiya Şurası Rusiya nümayəndə heyətinin ATƏT Parlament Assambleyasında iştirakının və təşkilatın büdcəsinə ödənişlərin dayandırılması ilə bağlı bəyanat qəbul edib.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə Rusiya parlamentinin yuxarı palatasının iyulun 3-də keçirilən iclasında qərar qəbul olunub.

Federasiya Şurasının spikeri Valentina Matviyenko Rusiya parlamentinin onun işində iştirakını dayandırmaq qərarı ilə bağlı dərhal ATƏT PA-ya teleqram göndərməyi xahiş edib.

ABŞ və Ermənistan AES inşası ilə bağlı müzakirələr aparır

"Biz ABŞ-la birgə Atom Elektrik Stansiyasının inşası məsələsində olduqca vacib mərhələyə daxil olmuşuq". APA-nın Ermənistan mətbuatına istinadən xəbərinə görə, bunu Ermənistanın Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan bildirib.

O deyib ki, hazırda tərəflər müvafiq hüquqi bazanın hazırlanması ətrafında müzakirələr aparır.

Qriqoryanın sözlərinə görə, indiki mərhələdə son sözü rəsmi Vaşinqton söyləməlidir.

Bes sülh hansı şərtlə baş tuta bilər? Hansı ərazilər qaytarılacaq, hansılar Rusiyada qalacaq? Udan kim olacaq?

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadi və siyasi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov hər keçən günün Kiyevin əleyhinə işlədiyini qeyd etdi: "Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanın səfəri zamanı Ukraynanın qərbində yaşayan etnik macarların müəyyən problemləri müzakirə mövzularından biri olsa da, əsas məsələ Ukrayna rəhbəri Zelenskini hərbi əməliyyatları dayandıraraq sülh danışıqlarına hazırlaşmağa inandırmaq idi. Lakin danışıqlar bitdikdən sonra Ukrayna Prezidenti Aparatının rəhbərinin müavini İqor Jovkv bildirib ki, Macarıstan Ukraynaya atəşkəs təklif

Beləliklə, Ukrayna rəhbərliyi Rusiya ilə müharibədə sülh sammitləri keçirməklə uğur qazanmaq istəyir. Dünyanın 60-dan çox ölkəsinin təzyiqləri qarşısında 2 il 4 aydan çoxdur ki, öz yolundan dönmək istəməyən Rusiyanı sülh sammiti ilə qorxutmaq gülüncdür. Görünən budur ki, Ukrayna hakimiyyəti başını o qədər itirib ki, bu müharibədən necə qurtulmağın yollarını belə görə bilmir. Zelenskinin bu istiqamətdə atdığı bütün addımlar nəticəsiz qalır. Ukraynanın Qərbin dəstəyinə ümidləri hələ də sönməyib. Bax, bu nə vaxt baş versə, onda Ukrayna hökuməti real ola biləcək qərara imza atacaq - yeni danışıqlar masasına oturmaq. İndiki dövrdə Rusiyaya kiminsə dur deməsi isə mümkün deyil. Bir sözlə, bu müharibənin durdurulmasının bir yolu var - bu müharibə Ukrayna Rusiyanın təklifləri ilə müharibəni dayandırmaq qərarına gəldikdən sonra yekunlaşacaq.

anlamalı və nə qədər gec deyil danışıqlar masasına oturmaldılar..."

AĞ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli indiki halda atəşkəsi mümkünsüz sayır: "Düşünürəm ki, sülh müqaviləsi tezliklə bağlanacaq. Bu, indiki halda mümkün deyil. Çünki bunun səbəbləri çoxdur. Ukrayna ərazilərini hələlik qaytara bilməyə deyil, torpaqlarından imtina da edən deyil. Gec-tez atəşkəs elan olunacaq. Onsuz da hər müharibənin sonu atəşkəsdir. Əvvəlcədən proqnoz vermişdim ki, Ukrayna ilə Rusiya arasında 1994-cü ildə Azərbaycanla Ermənistan arasında Bışkekədə bağlanan atəşkəs olacaq. Hər kəs olduğu yerdə qalacaq. Dünya Rusiyaya kiminsə dur deməsi isə mümkün deyil. Bir sözlə, bu müharibənin durdurulmasının bir yolu var - bu müharibə Ukrayna Rusiyanın təklifləri ilə müharibəni dayandırmaq qərarına gəldikdən sonra yekunlaşacaq.

gətirib çıxarıb ki, Rusiya işğal etdiyi ərazilərin hamısını tələb edəcək ki, Ukrayna güzəştə getsin. Buna da ən azından indiki halda rəsmi Kiyev gedən deyil. Hesab edirəm ki, Zelenski bunu etməyəcək. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, uzaqbaşı atəşkəs olacaq. Atəşkəs də nə sülh, nə də müharibə anlamına gələcək. Tərəflər nəfəs almaq üçün vaxt alacaqlar. Sonrakı proseslərdə nələr baş verəcək, bunu artıq fikrimcə, post-Putin dövrü başlayanda daha aydın görə biləcəyik".

Sabiq deputat, siyasi təhlilçi Sona Əliyevanın sözlərinə görə, artıq Qərb başa düşür ki, Ukrayna cəbhəsində ruslara udzub: "Bu savaşın ev sahibi məhz Rusiya sayılır. Çünki hələ savaşdan öncə bütün elementlər Rusiyanın xeyrinə idi. Qərb artıq Ukraynaya silah tədarük etməkdə çətinlik çəkir. Macarıstan və Almaniya başda olmaqla, bir sıra ölkələr Ukraynaya silah tədarük etməyə meyilli deyillər. Məhz bu ölkələr Rusiyanın təkidi və

təhriki ilə Avropanı inandırmağa çalışır ki, Rusiya ilə müharibənin sonu olmayacaq. Ona görə də boyunlarını bükərək Kremlin diqtəsi ilə sülh masasına doğru istiqamət götürüblər. İndi Avropa İttifaqı və ABŞ Ukraynanı, Zelenski hakimiyyətini sülh sazişinə razı salmağa çalışırlar. Sülh şərtlərini də hazırda Ukrayna yox, Rusiya diqtə edir. Çünki həm herb meydanında, həm də masada əli güclü olan tərəf məhz Kremlidir. Kremlin şərti odur ki, qoşunlar hazırda dayandıqları ərazilərdə qalacaqlar. Əks halda, rus qoşunları Odessaya qədər irəliləyəcək. Ukrayna bu şərtlərlə razılaşmasa, ölkənin iki yere bölünməsi də baş verəcək. Bu isə Avropanı köndən sarsıda bilər. Kiyev Moskvanın isteklərini qarşılamasa, o zaman "xoxollar" ara-

sında vətəndaş müharibəsi də qaçılmaz olacaq. Çünki rus kəşfiyyatı hər iki variant üçün geridə qalan iki il ərzində münbit şərait yarada bilib. Ukrayna xalqı da artıq nəticəsi olmayan savaştan bezib. Əhəlinin altıda biri qaçqın vəziyyətinə düşüb. Ölkə iqtisadiyyatı tamamilə dağılıb. Dövlət borcu pik həddə çatıb. Düşünürəm ki, indiki mərhələdə atəşkəs elan olunacaq. Ardınca sülh prosesi başlayacaq. Daha sonra Qərb və Kreml Ukrayna məsələsini dondurulmuş münaqişələr qovluğuna atacaq. Qərbin Ukrayna xalqına və dövlətinə vurduğu amansız zərbələr isə unudurulacaq. Hazırkı prosesləri təhlil etdikdə bütün oxlar sadalanan istiqamətləri göstərir".

□ **Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Uzun illərdir em-barqolar tətbiq edilən İranın 17 ölkəyə, hətta Avropa ölkələrinə neft satdığı bəlli olub. Bunu İranın neft naziri Cavad Ouci etiraf edib: "Xarici media İranın Avropaya neft ixrac etdiyini yazır. Bəli! Üstəlik, İran dünyanın 17 ölkəsinə neft ixrac edir".

Onun sözlərinə görə, İslam Respublikası iqtisadi müharibə vəziyyətindədir və statistikaları açıqlamayaacaq. Eyni zamanda nazir qeyd edib ki, son illər neft hasilatına böyük investisiyalar qoyulub: "İran 2021-ci ilin avqustunda hakimiyyətə gələn mərhum prezident Rəisinin hakimiyyətinin əvvəlində gündə 2,2 milyon barel neft hasil edirdi, lakin hazırkı neft hasilatı sutkada 3,570 milyon barelə çatdı ki, bu da əhəmiyyətli artımı göstərir".

İndiki məqamda - İranda prezident seçkisi ərafında iranlı nazirin belə bir etirafda bulunmasının səbəbi və nəticələri nə ola bilər?

Qeyd edək ki, may ayında İranda İqtisadi Şuranın Prezident səlahiyyətlərini icra edən Məhəmməd Müxbirin sədrliyi ilə keçirilən ikinci iclasında xam neft hasilatının artırılması planı İran Milli Neft Şirkəti tərəfindən təsdiq edilib. İRNA Agentliyinin yaydığı məlumata əsasən, Prezident Aparatının rəhbəri, neft, daxili işlər, iqtisadiyyat, əməkdaşlıq, iş və sosial rifah, kənd təsərrüfatı cihadı, energetika, sənaye, mədən və ticarət nazirlərinin də iştirak etdiyi iclasda İran Milli Neft Şirkətinin xam neft hasilatının artırılması layihəsi, həmçinin neft məhsullarının istehlakının azaldılması layihəsi nəzərdən keçirilib, barəsində qərar verilib və təsdiq edilib. Bu layihəyə əsasən, ölkənin xam neft hasilatını artırmaq planı çərçivəsində neft hasilatı gündəlik 3,6 milyon bareldən 4 milyon barelə yüksələcək. Bu planın həyata keçirilməsi ilə ölkədə xam neft hasilatının həcmi sutkada 400 min barel artacaq.

İranın neft hasilatını artıracağına dair məlumatları Tehran rəsmiləri hələ ötən ildən açıqlamışdılar. Onlar bildirirdilər ki, neft və qaz hasilatını artırmaq üçün 1402-ci ilin sonuna (19 mart 2024-cü il - red.) İranda dəyəri 15 milyard dollar olan 67 mühüm layihə həyata keçiriləcək.

Hasilatla yanaşı, İran ixracı da artırır. Baxmayaraq ki, ABŞ-da son 2 ildə dəfələrlə Ukraynadakı işğalçı müharibədə Rusiyaya verdiyi hərbi dəstəyə görə Tehranın neft ixracına qarşı sanksiyaların sərtləşdiriləcəyi xəbərdarlıqları səsləndirilib, bu ilin martına qədər

İranın neft satdığı ölkələr - nazir sirri niyə açdı...

Cənub qonşumuzun neft ixracı sürətlə artır, Bayden administrasiyası sanksiyaların işləməsində maraqlı deyil

bu istiqamətdə real addımlar atılmayıb. Ümumiyyətlə, Donald Trampın prezidentliyi dövründə minimuma düşən İranın neft ixracı Bayden hakimiyyətə gəldikdən sonra sürətlə artıb. 2020-ci il pandemiyasından sonra dünya bazarında neft qiymətlərinin kəskin artımı bütün inkişaf etmiş ölkələri sürətli inflyasiya ilə üz-üzə qoydu. O zaman Bayden hakimiyyəti açıq elan olunmasa da, İranın gizli neft ixracına qarşı mübarizəni zəiflətməklə qiymətlərin düşməsinə dəstəkləmək siyasəti yürütməyə başladı. İran bu fürsətdən istifadə edərək ixracı sürətlə artırdı.

Bu ilin mart ayında İran İsrailə yüzlərlə dron və ballistik raket atdıqdan sonra Vaşinqtonda Tehranın hərbi sənayesini maliyyədən məhrum etmək qərarına gəldilər. Məhz həmin zərbələrdən sonra ABŞ İran neftinin daşınmasında şübhəli bilinən fərdi tankərləri izləməyə başladı və apreldə 13 tankərə sanksiyalar tətbiq etdi. Lakin hələlik atılan addımlar ixraca az təsir göstərir.

2023-cü ildə İran neftini nəql etmək üçün istifadə olunan gəmilərin sayı təxminən 20 faiz artaraq 253-ə, 2 milyon barelə qədər daşıya bilən supertankərlərin sayı isə 2021-ci ildən bu yana iki dəfə artıb.

İranın neft naziri Cavad Ouci 2024-cü ilin martında bildirib ki, 2023-cü ildə neft

ixracı ölkə iqtisadiyyatına 35 milyard dollardan çox gəlir gətirib. O, həmçinin qeyd edib ki, İran sanksiyalara baxmayaraq, minimum endirimlə istədiyi yerə neft ixrac edə bilər.

"Financial Times"-in (FT) aprel ayında istinad etdiyi "Vortexa" analitik şirkətinin məlumatına görə, İran neftinin ixracı son altı ilin ən yüksək səviyyəsinə çatıb. FT yazır ki, 2024-cü ilin ilk üç ayında İran xaricə orta hesabla gündə 1,56 milyon barel neft tədarük edib ki, bu da 2018-ci ildən bəri ən yüksək göstəricidir. İxracın demək olar ki, bütün həcmi Çinə getdiyi dəqiqləşdirilir.

Kpler-ə görə (dünyada tankərlərin daşınmasını izləyən şirkət) 2024-cü ildə İranın tədarük etdiyi həcmərin demək olar ki, hamısı Çinə gedib.

İran Çinin ümumi neft ixracının təxminən 10 faizini təmin edir. İranın dövlət xəbər agentliyi "Tasnim" 2024-cü il aprelin 17-də ölkənin neftçilərinin sanksiyalardan yan keçməyin yollarını tapdığını və ümumiyyətlə, Qərbin təzyiqindən qorunduğunu bildirib. Agentlik bunu onların əsas müştərisinin Çin olması ilə əsaslandırır.

Məsələ burasındadır ki, iranlılar boşluqlar tapmaqda çox bacarıqlıdılar: onlar indi AIS gəmi identifikasiya sistemini aldatmağı öyrəniblər. Onlar başqa yerdə

olduqları halda digər bir yerdə görünürlər və bu, onların fəaliyyətlərini izləməyi çətinləşdirir.

Çindən gələn tələb və kölgə donanmasının güclənməsi İranda neft ixracını artırmaq üçün ciddi stimuldur. May ayında ABŞ sanksiyalarının tətbiqindən sonra ixrac maksimumuna - gündə 1,65 milyon barelə çatıb. Belə ki, bu ilin ikinci rübündə İranın neft ixracı il-lik ifadədə 30 faiz, neftin qiyməti isə cəmi 7 faiz artıb. Eyni zamanda neft gəlirlərinin illik artımı 34,8 faiz təşkil edib. Martın 21-də başlayan cari İran maliyyə ilinin ilk 3 ayı İranın neft, qaz kondensatı və mazut ixracının həcmi, eləcə də beynəlxalq neft bazarlarında qiymətlərin yüksəlməsini nəzərə alaraq, ölkənin gəlirlərinin 14,5 milyard dolları ötcəyi gözlənilirdi.

Maraqlıdır ki, son illərdə Avropa şirkətlərinin gizli şəkildə İran nefti daşdığına dair xeyli fakt aşkarlanıb. Məsələn, 2022-ci ildə Yunan gəmiçilik şirkəti "Empire Navigation" ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyalarını pozduğunu və qeyri-qanuni neft daşdığını etiraf edib. Daha sonra ABŞ səlahiyyətliləri ona məxsus tankerdən təxminən 1 milyon barel İran nefti müsadirə edib.

2024-cü ilin fevralında məlum oldu ki, İran rəsmiləri ABŞ sanksiyalarından yan keçmək üçün uzun müddət Britaniyanın Lloyds

və Santander UK banklarında gizli şirkətlərinə hesablar açıblar. Lloyds və İspaniyanın Santander bankının Böyük Britaniya törəməsi, Birləşmiş Krallıqda qeydiyyatdan keçmiş, lakin əslində İranın dövlət Neft-Kimya Ticarət Şirkətinə (PCC) məxsus olan gizli şirkətlərə hesablar verib.

ABŞ Xəzinədarlığı rəsmiləri may ayında Sinqapur və Malayziyadakı maliyyə institutları və neft şirkətlərinin rəhbərləri ilə danışıqlar apararaq, onları İran neftinin ixracını asanlaşdırmağı dayandırmağa çağırıblar. Bu barədə "Bloomberg"-ə ABŞ Maliyyə Nazirliyinin yüksək vəzifəli nümayəndəsi məlumat verib. Nümayəndənin sözlərinə görə, İran nefti Sinqapur və Malayziyanın vasitəsilə əsasən Çinə ötürülür.

"Kpler" analitik şirkətinin məlumatına görə, 2023-cü ilin əvvəlindən Çin İranda gündə orta hesabla 1,2 milyon barel neft idxal edib. Eyni zamanda "Bloomberg"-in məlumatına görə, İranda gələn neft 2022-ci ilin ortalarından bəri Çin gömrük orqanlarının rəsmi hesabatlarında görünür. İran nefti Çinə digər ölkələrin, o cümlədən Malayziya məhsulları adı altında gəlir. Agentlik qeyd edir ki, xammal Malayziyanın ərazi sularında bir tankerdən digərinə ötürülür və bu, ABŞ-ın İranın neft sektoruna qarşı sanksiyalarının sərtləşdirilməsi prosesini çətinləşdirir.

Agentliyin hesablamalarına görə, Sinqapur və Malayziya şirkətlərinə İranda neft alqı-satqısı üçün əvvəllər tətbiq edilən məhdudiyyətlərə baxmayaraq, enerji daşıyıcısının satışında nəzərəcarpacaq azalma tendensiyası müşahidə edilmir.

İranda neft alan ölkələrin siyahısına baxsaq, orada Türkiyəni də görmək olar. Türkiyə ABŞ-ın Tehran qarşı sanksiyalarına görə 2020-ci ildə İran neftinin alışı sıfıra endirmişdi. Lakin 4 il sonra, bu ilin martın

da İranda neft idxalını bərpa edib. Bunu Avropa İttifaqının "Eurostat" statistika agentliyinin məlumatları sübut edir. İranın İRNA xəbər agentliyinin bazar günü verdiyi hesabatda Türkiyənin mart ayında İranda 576 metrik ton, apreldə isə 485 ton neft idxal etdiyini göstərib. Rəqəmlər daha çox ölkənin ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyalarına əməl etməyi dayandırdığını göstərir. Belə ki, "Eurostat"-in məlumatlarına əsasən, Bolqarıstan və Polşa bu il İranda neft idxal edən iki Əİ üzvüdür. Bolqarıstan martın sonunda İranda neft idxalını illik müqayisədə 113 faiz artıraraq 314 min tona çatdırıb. Son 2 ildə ilk dəfə bildirilən Polşanın İranda neft idxalının həcmi 19 ton təşkil edib və mart ayında həyata keçirilib. Əİ-yə namizəd ölkə olan Gürcüstan martda İranda 544 min ton neft idxal edib.

Xatırladaq ki, 2024-cü il aprelin 5-də ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyalar siyahısını genişləndirərək Oceanlink gəmiçilik şirkəti və 13 əlaqəli neft tankerini də ora daxil etdiyi məlum olub. Ardınca Avropa İttifaqı İranın neft ixracına qarşı sanksiyalar tətbiq edəcəyini açıqlayıb.

Aprelin 24-də ABŞ prezidenti Co Bayden Ukrayna, İsrail və Tayvana hərbi yardım göstərmək üçün Konqresin təsdiqlədiyi qanunlar paketini imzalayıb. Paket həmçinin ABŞ-ın məhdudiyyətlərini pozaraq İranda xammal daşıyan gəmilərə, limanlara və neft emalı zavodlarına məhdudiyyətlər də daxil olmaqla, İranın neft sektoruna qarşı yeni sanksiyaları da əhatə edir. Qanunlar paketinə həmçinin Çin maliyyə institutları ilə sanksiya tətbiq olunmuş İran bankları arasında neft və neft məhsullarının ticarəti ilə bağlı bütün əməliyyatlarla bağlı ikinci dərəcəli sanksiyaların genişləndirilməsi də daxildir.

Ondan bəri ABŞ çoxsaylı tanker və şirkətləri İran neftinin daşınmasına görə sanksiya siyahısına salsa da, prosesin qarşısının alındığını söyləmək mümkün deyil. Əksər analitiklərə görə, prezident seçkiləri öncəsi neft qiymətlərinin artmasını istəməyən Bayden hakimiyyəti İranın neft ixracına qarşı sanksiyaların işləməsində maraqlı deyil...

İndiyədək Azərbaycandan Avropaya 38 milyard kubmetrə yaxın Azərbaycan qazı tədarük edilib. Bu barədə energetika naziri Pərviz Şahbazov Milanda İtaliyanın ətraf mühit və enerji təhlükəsizliyi naziri Cilberto Piketto Fratini ilə görüşdə məlumat açıqlanıb. Görüşdə enerji sahəsində və Azərbaycanın COP29-a, İtaliyanın G7-yə sədrliyi çərçivəsində əməkdaşlığın geniş spektri müzakirə edilib.

Məlumatla görə, İtaliyanın Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşı olması, indiyə kimi Avropaya tədarük edilmiş 37,9 milyard kubmetrdən çoxunun bu ölkəyə nəqli və İtaliyanın qazla təchizatında Azərbaycanın ilk üçlükdə qərarlaşması müsbət məqamlar kimi qeyd olunub. Bu il İtaliyaya qaz tədarükünün 9,6 milyard kubmetr proqnozlaşdırıldığı, TAP-ın 2026-cı ildən ötürücülük gücünün 1,2 milyard kubmetrə qədər genişlənməsinin isə enerji təhlükəsizliyi və dekarbonizasiya məsələlərində əməkdaşlığımızı gücləndirəcəyi bildirilib. "Ansaldo Energia" şirkəti ilə hazırda inşa olunan 1280 MvT-lik elektrik stansiyasının və azad edilmiş ərazilərdə yarımsansiyaların avadanlıqlarla təchizatı üzrə əməkdaşlıqdan da bəhs olunub və bərpa olunan enerjinin tədarükü perspektivləri dəyərləndirilib.

Nazir bildirib ki, Azərbaycanın 1300 MvT-lik günəş-külək elektrik stansiyalarının təməlinin qoyulması və 100 MvT külək enerjisi layihəsinin hərracı ilə bağlı bu ilə olan planları uğurla reallaşır: "Bu gedişatla 2030-cu ilə 30 faizlik hədəfimizə daha tez nail olacağıq. 2027-ci ilədək 2 milyard dollardan çox investisiya dəyərində 2 QVt-dək günəş-külək elektrik stansiyalarının inşası bərpa olunan enerjinin quraşdırılmış gücdə payını 33 faizə yüksəldəcək".

O da əlavə edilib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən "yaşıl enerji zonası" elan edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, eləcə də Naxçıvanın sıfır emissiyaya malik ərazilər kimi inkişafı, ilkin mərhələdə 5 QVt-dan çox yaşıl elektrik və yaşıl qazların ixracı məqsədilə "Xəzər-Qara dəniz-Avropa", "Azərbaycan-Türkiyə-Avropa", həmçinin Qazaxıstan və Özbəkistandan enerjinin ötürülməsi üçün "Azərbaycan-Mərkəzi Asiya-Avropa" yaşıl enerji dəhlizlərinin yaradılması dekarbonizasiya və iqlim məsələlərində ölkəmizi regionda ön plana çıxarır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Avropaya qaz nəqli etdiyi Cənub Qaz Dəhlizinin genişləndirilməsi layihəsi üzərində işləyir. Artır dəhlizin bir seqmenti olan TANAP kəmərinin genişləndirilməsi üçün müzakirələr başlanıb. Eyni zamanda dəhlizin Avropadakı hissəsi olan Trans-Adriatik Qaz Boru Kəmərinin (TAP) buraxılış gücünün artırılması da gündəmədədir. Azərbaycanın 2022-ci ildə Avropa İttifaqı ilə imzaladığı enerji sahəsində əməkdaşlığa dair memorandum əsasən 2027-ci ilədək Azərbaycandan Avropaya qaz ixracının 20 milyard kubmetrə çatdırılması nəzərdə tutulur.

Avropa Azərbaycandan maksimum nə qədər qaz ala bilər - təhlil

Ölkəmiz öz qazı ilə yanaşı həm də Türkmənistan qazının nəqlinin təşkilində mühüm rola malikdir

Azərbaycan Energetika Nazirliyinin rəsmi məlumatına əsasən, 2024-cü ilin yanvar-may aylarında ölkədə 20,9 milyard kubmetr təbii qaz hasil edilib. Qazın 5,4 milyard kubmetri "Azəri-Çıraq-Günəşli", 11,6 milyard kubmetri "Şahdəniz", 0,65 milyard kubmetri "Abşeron", 3,2 milyard kubmetri SOCAR üzrə hasil olunub. Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 0,7 milyard kubmetr artımla qaz hasil edilib.

5 ay ərzində xaricə qaz satışı 10,6 milyard kubmetr təşkil edib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,4 faiz çoxdur. Avropaya 5,3 milyard kubmetr, Türkiyəyə 4,1 milyard kubmetr, Gürcüstana isə 1,2 milyard kubmetr qaz satılıb.

İyunun 4-də Bakı Enerji Həftəsinin açılış mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyev Avropada Azərbaycan qazına tələbin getdikcə artdığını bildirib. Ölkənin ən böyük qaz yatağı olan "Şahdəniz" in işə salınmasını mühüm tarixi hadisə kimi dəyərləndirən Prezident onun Azərbaycanda qaz qıtlığını aradan qaldırdığını qeyd edib: "Şahdəniz" Azərbaycan qaz qıtlığına son qoydu. Çünki ondan əvvəl biz təbii qazı idxal edirdik, indi onu ixrac edirik və bizim ixracımız artır, çox güman ki, bu il 24 milyard kubmetrdən artıq olacaq. Səkkiz ölkə Azərbaycandan qaz alır və Azərbaycan qaz təchizatında etibarlı tərəfdaş olduğunu bir çox ölkələrə sübut etdi. Bir neçə ay bundan öncə keçirilmiş Cənub Qaz Dəhlizinin Məşvərət Şurasının toplantısında Avropa Komissiyası Azərbaycanı ümum-Avropa qaz təchizatçısı adlandırdı və bu, həqiqətdir. Çünki bizim təbii qazı alan səkkiz ölkədən altısı Avropa ölkəsidir. Qaz təchizatımızın coğrafiyası, əlbəttə

ki, artacaq. Hazırda öz enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan təbii qazına ehtiyacı olan bir neçə əlavə ölkə ilə danışıqların aktiv fəzası gedir.

Dəfələrlə dediyimiz kimi, enerji təhlükəsizliyi milli təhlükəsizliyin ayrılmaz hissəsidir. İdxaldan asılı olan ölkələr, əlbəttə ki, ən etibarlı və uzunmüddətli tərəfdaşlar və müqavilələr axtırırlar. Onlar Azərbaycanın simasında məhz bunu əldə edirlər. Bizim sözüümüz imzamız qədər dəyərlidir. Son 30 il ərzində imzalanmış bütün müqavilələr tam şəkildə icra olunub. Onların hamısı parlament tərəfindən ratifikasiya olunub və qanun şəklində imzalanıb. Orada bir söz belə dəyişilməyib. Bu etibar onilliklər ərzində qazanılıb".

İ.Əliyev etibarlı tərəfdaş olduğuna görə Azərbaycanın yaşıl enerji sahəsindəki təşəbbüsünün Avropa İttifaqı tərəfindən dəstəkləndiyini deyib: "Bunun nəticəsidir ki, biz bu gün bərpaolunan enerji sahəsində növbəti sürətli inkişafın şahidiyik. Ötən ilin oktyabrında "Masdar" şirkəti 230 meqavat gücündə günəş elektrik stansiyasını istifadəyə verib. İndi isə daha 1 qıqavat enerji həcmi əlavə edilir.

Hazırda iki layihə işlənilməkdədir - onlardan biri inşaat mərhələsindədir, digərinin tikintisi isə tezliklə başlanacaq. Bununla da Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialı 2 qıqavata yaxın olacaqdır. Buraya təkcə günəş və külək enerjisi daxildir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə hidroelektrik stansiyalarla bağlı gördüyümüz işləri əlavə etsək görərik ki, 2027-ci ilədək 2 qıqavat həcmində bərpaolunan enerjinin əldə edilməsi tamamilə real hədəfdir. Bir daha təkrar edirəm ki, bu, sadəcə, başlanğıcdır.

Yeri gəlmişkən, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun azad olunmuş ərazilərinin nəhəng hidroelektrik potensialı var. 2020-ci ilin noyabrında həmin ərazilər azad edildəndən sonra orada 270 meqavat həcmində hidroelektrik stansiyalar istifadəyə verilib. 3-5 il ərzində bu rəqəm 500 meqavata çatacaqdır. Beləliklə, bərpaolunan enerjinin 1 qıqavat həcmi bizə yarım milyard kubmetr qaza qənaət etməyə imkan verəcək ki, bazanın bu qaza ehtiyacı var və bu ehtiyac davam edəcəkdir".

Azərbaycan öz qazı ilə yanaşı həm də Türkmənistan qazının Avropaya nəqlinin təşkilində mühüm rola malikdir. Bakı Enerji Həftəsinin ilk günündə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) ilə Türkiyənin BOTAŞ şirkəti arasında təbii qaz təchizatı, nəqli və tranziti sahəsində bir sıra müqavilələr imzalanıb. İmzalanan müqavilələr iki ölkə hökumətləri arasında 14 may 2024-cü il tarixində imzalanmış "Təbii qaz sahəsində Əməkdaşlıq haqqında" Sazişdən irəli gəlməklə, SOCAR tərəfindən Türkiyəyə təbii qaz təchizatı, Azərbaycan qazının Türkiyə vasitəsilə Bolqarıstan bazasına çatdırılması, Naxçıvana qaz təchizatı sahəsində əməkdaşlıq və Türkmən qazının Azərbaycan və üçüncü ölkələr vasitəsilə Türkiyəyə nəqli ilə bağlı müddəaları ehtə edir.

Türkmən qazının Türkiyəyə çatdırılması, oradan Avropaya qaz nəqli potensialını artırır.

Azərbaycan hazırda öz qaz hasilatını artırmaq üçün işləri sürətləndirir. Ölkənin ikinci əsas qaz yatağı olan "Abşeron"da ikinci mərhələ üzrə fəaliyyətlərin aktivləşməsi də bura aiddir. SOCAR-ın vitse-prezidenti Babək Hüseynovun dediyinə görə, "Abşeron" qaz-kondensat yatağının işlənməsi layihəsinin ikinci mərhələsi üzrə investisiya qərarı bu ilin sonuna qədər verilə bilər.

Avropa İttifaqı isə hədsiz mülayim keçən ötən qışdan daha çox ehtiyatla çıxdığına görə anbarlarına qaz vurulmasını minimum səviyyəyə endirib. İyunda Avropanın yeraltı qaz anbarlarından 711 milyon kubmetr qaz götürülüb ki, bu da ötən ilin göstəricilərindən 7 faiz azdır. "Gas Infrastructure"nin məlumatına əsasən ay ərzində anbarlara vurulan qazın həcmi 9 milyard kubmetr təşkil edib. Bu, bir il əvvəlki göstəricidən 7 faiz az və 2014-cü ildən bəri minimumdur.

Avropa anbarlarında qaz ehtiyatları 30 iyun tarixinə 77,39 faizə yüksəlib ki, bu da son beş ildəki orta göstəricidən 10,06 faiz bəndi yüksəkdir. Ötən ayın sonunda onlarda 85 milyard kubmetr qaz var idi.

Avropa terminalarından Al qaz ötürmə sisteminə mayeləşdirilmiş təbii qazın (LNG) nəqli iyun ayında kəskin şəkildə azalaraq 8 milyard kubmetrdən azca çox təşkil etməklə 2021-ci ilin noyabr ayından bəri ən aşağı göstərici olub. Bu, həmçinin may ayına nisbətən 32 faiz, 2023-cü

ilin iyunu ilə müqayisədə isə 13 faiz azdır.

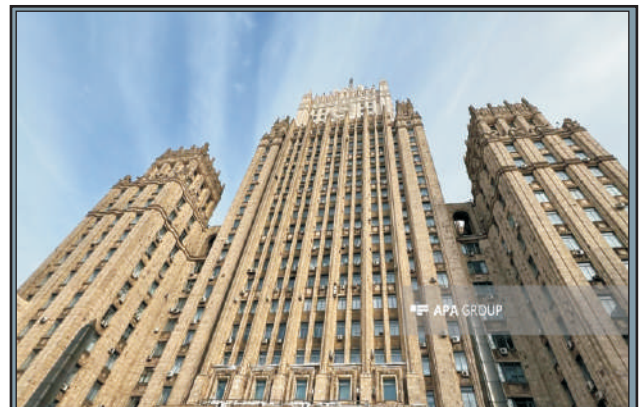
Ümumilikdə 2024-cü ilin əvvəlindən Avropa qaz nəqli sisteminə terminalardan LNG tədarükü təxminən 58,5 milyard kubmetr təşkil edib, bu, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 14,2 faiz azdır.

Avropa Qaz Ötürmə Sistemləri Operatorları Şəbəkəsinin (ENTSOG) 26 iyun tarixinə olan məlumatına görə, 2024-cü ildə LNG tədarükü Avropanın qaz mənbələri arasında payına görə birinci yerdədir - 36 faiz. İkinci yerdə 29 faiz payla Şimal dənizindən tədarüklər (əsasən Norveç qazı) gəlir. Qalan 35 faiz təchizat Rusiya, Əlcəzair, Azərbaycan, Ukraynadakı anbarlar hesabına həyata keçirilib.

Bu ilin sonunda Rusiyadan Ukrayna üzərindən qaz nəqlinin dayanması gözlənilir ki, bu da Al-nin əlavə 14-15 milyard kubmetr qaz ehtiyacının yaranmasına gətirib çıxaracaq. Brüssel artıq bu həcmərin təmin olunması üçün addımlar atıldığını açıqlayıb. Bu addımlar arasında Azərbaycandan qaz nəqlinin artırılması da var.

Yeri gəlmişkən, bu ilin birinci yarısında Avropada qazın 1 000 kubmetrinin orta qiyməti 332 ABŞ dollarına yaxın səviyyədə olub. Bu, 2023-cü ilin müvafiq dövrünün göstəricisi (494,3 dollar) ilə müqayisədə 32,8 faiz azdır.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Rusiya XİN: "Baltikyanı ölkələr Cənubi Qafqazda dağıdıcı xətt yürüdürlər"

Baltikyanı ölkələr Cənubi Qafqazda dağıdıcı xətt yürüdürlər. APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin İnformasiya və Mətbuat Departamentinin direktor müavini Andrey Nastasin bu gün keçirdiyi brifinqdə bildirib.

Onun sözlərinə görə, Latviya, Litva, Estoniya keçmiş sovet respublikalarını Rusiyaya qarşı qoyur və Cənubi Qafqazda dağıdıcı xətt yürüdürlər.

Qeyd edək ki, Rusiya XİN rəsmisi bu gün keçirdiyi brifinqdə ABŞ-ın Ermənistan və Azərbaycanı NATO sammitinə dəvət edərək, onları Rusiyadan qoparmağa çalışdığını da söyləyib.

ABŞ-da seçkinin gedişində hazırkı prezident Co Baydenin namizədliyini geri çəkə biləcəyi haqda iddialar səslənir. Bunun onun səhhəti ilə bağlı olduğunu deyənlər də var, demokratların respublikaçıların namizədi Donald Trampı uduzdurmaq planı kimi qiymətləndirənlər də.

Məsələ ondadır ki, hazırda Tramp daha şanslı hesab olunur. Son məlumatlarda bildirilir ki, Co Baydenin seçki yarışından geri çəkilməyi təqdirdə onu ABŞ-ın vitse-prezidenti Kamala Harris əvəzləyəcək. Düzdür, o da siyasi baxımdan zəif fiqur kimi tanınır, amma afroamerikalı seçicilər və qadınlar arasında populyarlığı ilə seçkilərdə səs alması mümkün qiymətləndirilir. Bəzi müşahidəçilərə görə, seçkinin gedişində Bayden yenidən seçilmək niyyətindən vaz keçərsə və Harris onu əvəzləyərsə, bu zaman Trampın şansları arta bilər.

ABŞ-ın keçmiş prezidenti Barak Obama Co Baydenə

ABŞ seçkilərində kritik an: Baydeni Harris əvəzləyə bilər - Trampın şansları artır...

Namizədin dəyişdirilməsi demokratları parçalayıb mövqelərini daha da zəiflədə bilər, onların iki həftə vaxtı var - təhlil

der kimi aparmalıydı. Ancaq bunun əvəzinə o, özünün nə dərəcədə aciz vəziyyətdə olduğunu göstərdi. Digər yandan, Tramp öz ampuasında idi və həmişəki kimi yalan danışır, qışqırır, sözləri kontekstdən çıxarır, qeyri-ardıcillıq nümayiş etdirirdi. Amma buna baxmayaraq, o, qıvrıq görünürdü. Tramp da həmçinin tərəddüd edən seçiciləri inandırma bilmədi, çünki onlar Trampın təmsalında

göstərə bilmədi və öz ətrafında güclü siyasi mərkəzlər qurmadı. Ona görə də namizədin dəyişdirilməsi məsələsi demokratları parçalayıb mövqelərini daha da zəiflədə bilər. Prezidentliyə namizədin dəyişdirilməsi məsələsini həll etmək üçün Demokratlar Partiyasının iki həftə vaxtı var, lakin demokratların bunu etmək üçün kifayət qədər iradəsi yoxdur və yəqin ki, onlar Baydeni sona qədər sürüklə

ABŞ-ı NATO-nun müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində çempion kimi saxlamağın tərəfdarıdır. Onun fikrincə, Co ABŞ-ın maraqlarına uyğun olaraq, NATO-ya kollektiv müdafiə təminatı kimi baxır, Alyansı Çin və Rusiyadan gələn təhdidlərə qarşı cavab tədbiri həyata keçirəcək çəkəndirmə aktı kimi qiymətləndirir: "Tramp isə bundan əvvəl NATO-nu tənqid edib və

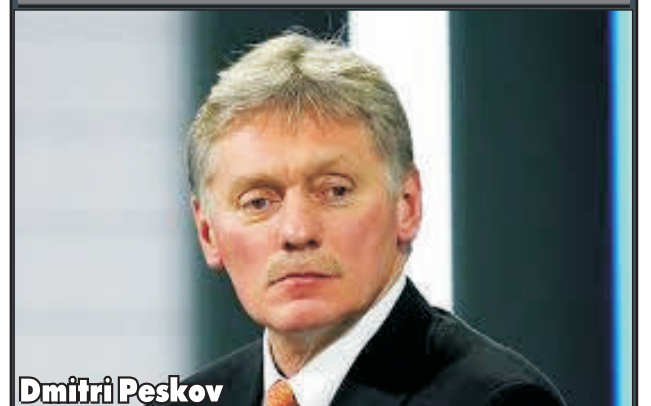

Tramp Ukraynaya görə Putinlə dialoq aparırmı? - rəsmi açıqlama

Rusiya prezidenti Vladimir Putin və ABŞ-ın keçmiş prezidenti Donald Tramp Ukrayna ilə sülhün əldə edilməsi şərtləri ilə bağlı dialoq aparırlar.

Musavat.com xəbər verir ki, bunu prosesləri şərh edən Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov deyib.

Məlumat üçün bildirik ki, Tramp dəfələrlə bəyan edib ki, yenidən ABŞ prezidenti seçiləcəyi təqdirdə Rusiya Federasiyası ilə Ukrayna arasında münaqişənin cəmi 24 saat ərzində həllinə nail olmaq niyyətindədir.

Putinin Türkiyəyə nə zaman səfər edəcəyinə aydınlıq gətirilib

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Türkiyəyə səfəri qrafik razılaşdırılan kimi baş tutacaq. APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

Onun sözlərinə görə, Rusiya Federasiyası ilə Türkiyə arasında hələ də həll olunmamış problemlər var, lakin onların həlli üçün siyasi iradə də var.

Peskov Astanada Rusiya və Türkiyə liderləri arasında keçiriləcək görüşdə müzakirə olunacaq məsələlərdən də danışdı. "Putin və Erdoğan yaqin ki, Ukraynadakı vəziyyəti müzakirə edəcəklər", - deyə Kremlin sözcüsü vurğulayıb.

Peskov Putin və Erdoğan görüşündə Suriyadakı vəziyyətin müzakirə olunacağını, Moskvanın Suriyadakı vəziyyəti nizamlamaq üçün çox şey göstərdiyini əlavə edib.

seçkilərdə qalib gəlməyin çox çətin olacağı barədə dəfələrlə xəbərdarlıq edib. Bu barədə "Vaşinqton Post" yazıb. "Obama yaxınları ilə söhbətində bildirib ki, Prezident Baydenin yenidən seçilmək üçün onsuz da çətin olan yolu onun gərgin debat performansından sonra daha da çətinləşib. Keçmiş prezident debatdan sonra Baydenlə telefonla danışdı, ona dəstək təklif edib", - məlumatda qeyd olunub. Ukraynalı siyasi ekspert Vitali Kulik hesab edir ki, Bayden faktiki olaraq heç nə edə bilmədi: "O, Amerikanın təlatümlü bir dövründə prezident postunun məhz ona həvalə edilməsinin vacibliyini göstərmək üçün özünü əldən düşmüş qoca kimi yox, diribaş li

mötədil və strateji tefəkkürə malik birisini görə bilmədiklər".

Onun qənaətinə görə, əgər Demokratlar Partiyası namizəd dəyişikliyinə gədersə, seçicilərin bəyəndiyi və qəbul etdiyi adama üstünlük verməli olacaqlar: "Bu isə o deməkdir ki, indiki prosesdə iştirak edənlərin bir hissəsi prosesdən aralanacaqlar. Kaliforniya qubernatoru Nyusomu heç də bütün demokratlar bəyənmirlər, həmçinin heç də qaradərili Mişel Obama hamının xoşuna gəlmir. Onların namizədlikləri ətrafında yekdil fikrə gəlinməyib. Demokratlar Partiyasını öz ətrafında birləşdirə bilən Barak Obamadan fərqli olaraq Mişel Obama özünü böyük siyasətde

yəcəklər".

ReAl Partiyasının Siyasi Komitəsinin üzvü Natiq Cəfərlinin proqnozuna əsasən, fəvqəladə nəşə baş verməsə, noyabrda Tramp qələbə qazanacaq: "Avropada sağ, sağ-mərkəz seçkiləri, dünya miqyasında "sol-liberal" (əsl liberalizmdən çox uzaq olan dəstə) nüfuz və təsirini itirir, itirəcək. Bu isə dünyada yeni qaydalar, yeni baxış, yeni diskurs yaranır - Azərbaycan olaraq bu diskursda yoxuq, amma olmalıyıq, olacağıq da, bunu indidən anlamalı, yolumuzu-izimizi indidən doğru seçməyi bacarmalıyıq. Yeni dünyaya düzünə hazırlaşmaq lazımdır, maraqlı dövr gəlir".

Siyasi icmalçı Aqşin Kərimova görə, Bayden

ABŞ-ın Alyansdan çıxması ilə hədələyib. Tramp müdafiə xərclərinin NATO-nun saxlanılması üçün deyil, daha çox ABŞ-ın maraqlarını qorumaq və kosmik rəqabəti həll etmək üçün artırılması tərəfdarıdır. Bayden də, Tramp da ABŞ milli təhlükəsizlik və müdafiə strategiyasını Çin, Rusiya ilə böyük güc rəqabətinə yönəltmələr də, onların metodları fərqlidir".

Təhlilçi hesab edir ki, Baydenlə Trampın beynəlxalq münasibətlərdə ABŞ-ın yeri barədəki fərqli fikirlərinə baxmayaraq, ABŞ-ın Cənubi Qafqazdakı siyasətinin dəyişəcəyi ehtimalları azdır: "Fərq o məsələdə üzə çıxa bilər ki, Tramp indiki administrasiyadan fərqli olaraq Ermənis-

tana dəstək çıxan xəttə girməz. Ancaq Trampın yeni ideyaları ABŞ-ın Cənubi Qafqazda Azərbaycan-Ermənistan sülh gündəliyinə təsir imkanları qazandırması cəhdləri görünə bilər. Azərbaycanla əlaqələrə isə ABŞ-dakı prezident dəyişikliyi ciddi təsir göstərən deyil. Uzağı, Tramp Bayden administrasiyasından

fərqli olaraq, Azərbaycana qarşı təzyiq kampaniyasını azaltmağa çalışa bilər. Bundan savayı, Vaşinqton-Bakı əlaqələrinin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə qədər qaldırılması üçün böyük səylər mümkün Tramp administrasiyasında müşahidə oluna bilər".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

lin sonuna kimi məktəblərdə adambaşı maliyyələşmə sisteminə keçid planlaşdırılır. Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev VII ADA 2024 Beynəlxalq Təhsil Konfransında çıxışı zamanı deyib.

Nazir qeyd edib ki, bu, bir neçə məktəbdə pilot layihə kimi həyata keçiriləcək. Onun sözlərinə görə, sınaq uğurlu olsa, inkişaf üçün cəbhə yaranacaq. Bununla da məktəb muxtariyyəti və müəllimlər tərəfindən idarə olunması üçün yaxşı zəmin yaranacaq.

Bes adambaşı maliyyələşmənin detalları nədən ibarətdir? Dünya təcrübəsində buna rast gəlinirmi?

Mövzu ilə bağlı **təhsil eksperti Kamran Əsədov** "Yeni Məsvət"ə danışib.

Ekspert qeyd edib ki, 2011-ci ildən ölkədəki ali təhsil və orta ixtisas təhsil müəssisələri, 2019-cu ildən isə peşə təhsil müəssisələri bu sistemlə idarə olunur: "13 iyun 2024-cü ildə isə publik hüquqi şəxs olan ümumtəhsil məktəblərinin nümunəvi nizamnaməsi təsdiq olundu. Proses kifayət qədər ciddi və ağırdır. Prosesə əsasən, dövlət hər bir təhsilçiləyə ayırdığı maliyyəni təhsil müəssisəsinin hesabına köçürür, qanunvericiliyə uyğun olaraq təhsil müəssisəsi həmin maliyyəni idarə edir, təhsil naziri sözügedən prosesin şəffaf keçirilməsinə nəzarət edir".

"Adambaşı maliyyələşmə nədir?" sualına ekspert bu cür cavab verib: "Adambaşı maliyyələşmə o deməkdir ki, hər şagirdə görə məktəbə dövlət maliyyə ayırır, yeni hər şagirdin ödədiyi vəsait hesabına maliyyələşmə həyata keçirilir. Azərbaycanda təhsil xərclərinin böyük hissəsi dövlət tərəfindən ödənilir. UNESCO-nun 2023-ci ildə təhsil monitorinqi ilə bağlı hesabatında bildirilir ki, təhsil xərclərinin 3/4 hissəsi dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir. Azərbaycanın da daxil olduğu

gəliri aşağı və orta olan ölkələrdən fərqli olaraq qalan hissə isə ev təsərrüfatının üzərinə düşür.

Hesabata əsasən, Azərbaycanda təhsil sahəsində dövlət xərcləri ÜDM-in 2,9 faizini təşkil edir.

Cənubi Qafqaz regionunun digər ölkələrinə gəlincə, Ermənistanda bu göstərici 2,8, Gürcüstanda isə 3,8 faizdir. Azərbaycanın dövlət xərclərinin ümumi həcmində təhsilin payı 8,2 faizdir.

Bir məqamı da qeyd edim ki, Azərbaycanda dövlət məktəbəqədər hər bir şagird üçün 4 370 dollar (adambaşına düşən ÜDM-nin 26 faizi), orta təhsil üçün 3 765 dollar (22 faiz), ali təhsil üçün isə 3 972 dollar (23%) xərcləyir.

Amma Azərbaycanın ana maliyyə sənədinə nəzər yetirdikdə təhsilə ayrılan vəsaitin ümumilikdə faiz etibarilə yüksək olmadığı məlum olur. Yeni investisiya layihələrinə 6-7 milyard manat ayrılırsa, təhsil üçün onun üçdə biri nəzərdə tutulur.

Sertifikasiya, DİM-in qəbul və buraxılış imtahanları və digər imtahan nəticələri ilə deyə bilərik ki, Bakıda təhsilin keyfiyyəti ilə öyünə biləcək belə məktəbləri barmaqla saymaq olar".

Ekspertin fikrincə, bu yeniliyin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, şagirdin arxasınca maliyyə gəlsin: "Yeni bu halda məktəblər daha çox şagird cəlb etməkdə maraqlı olacaqlar. Hazırda hər şagirdə ildə təqribən 1300 manata qədər vəsait sərf olunur. Amma bu pulun necə sərf olunması məlum deyil.

Azərbaycanın relyefi elədir ki, 4400 məktəbdən

Məktəblərdə "adambaşı maliyyələşmə" nə deməkdir - detallar, təcrübə

Ekspert: "Bu, təhsilin keyfiyyətinə müsbət təsir edəcək, çünki..."

2000-dən çoxunda şagird sayı 200 nəfərdən azdır".

Kamran Əsədov dünya təcrübəsində bu prosesin necə aparılmasından da söz açır: "ABŞ-ın bezi ştatlarında hər bir uşaq üçün dövlət tərəfindən təhsil üçün ayrılan vəsait vaucher şəklində verilir. Bu vaucheri təhsildən başqa heç bir yerdə istifadə etmək, xərcləmək olmur. Valideyn həmin pulu istədiyi məktəbə və müəllimə yatırır.

Bu, məktəblər arasında daha keyfiyyətli təhsilə rəqabət mühiti yaradır. Beləliklə, təhsilə ayrılan həmin maliyyə-

ni əldə etmək uğrunda rəqabət başlayır. Adambaşına maliyyələşmə şagirdin göstəricilərinə uyğun dəyişə bilər. Təhsildə daha yaxşı nəticələr olan şagirdlərə ayrılan maliyyənin məbləği artır, aşağı göstəriciləri olan şagirdə münasibətdə məbləğ azalır.

Birləşmiş Ştatlarda hər şagirdin təhsilinin maliyyələşməsi üçün illik 14,418 dollar büdcə ayrılır. 12 illik təhsil sistemi üzrə ABŞ-da bir şagirdin təhsil almasına ümumilikdə 586,4 milyard dollar sərf olunur. Təhsilin maliyyələşməsində yerli bələdiyyələr də iştirak edir.

Bu ölkədə təhsil xərcləri ABŞ-ın üzvü olduğu YUNESKO kimi beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilmiş meyarlardan aşağıdır.

Ölkə təhsilə dövlət maliyyəsinin 11,6%-ni qoyur ki, bu da beynəlxalq standart olan 15,00%-dən xeyli aşağıdır. Birləşmiş Ştatlardakı məktəblər hər şagirdə orta hesabla ildə 12,624 dollar xərcləyir ki, bu, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatına (OECD) daxil olan 37 digər inkişaf etmiş ölkə arasında şagirdə düşən ən yüksək - beşinci yerdədir.

Digər ölkələrə gəlincə, bu məbləğ dəyişir. Lüksemburqda hər şagirdin illik təhsilinə büdcədən ibtidai sinif üzrə 21 143 dollar, yuxarı siniflər üzrə 25 421 dollar ayrılır.

Koreyada bu məbləğ ibtidai sinif üzrə 12,535, yuxarı siniflər üzrə 14,978 dollar, Fransada ibtidai sinif üzrə illik 8,724, yuxarı siniflər üzrə 13,006 dollardır.

Adambaşına təhsil xərcləri ən aşağı hesab olunan ölkə sırasında İndoneziya qərarlaşıb. Bu ölkədə ibtidai siniflər üzrə bir şagird üçün illik 1,514 dollar, yuxarı siniflər üçün 1,435 dollar ayrılır.

Dünya təcrübəsi əsasında deyə bilərəm ki, orta məktəblərdə adambaşına maliyyələşmə sisteminin tətbiq edilməsi təhsilin keyfiyyətinə müsbət təsir edəcək.

Çünki şərti olaraq şagird sıxlığı aşağı olan məktəblərdə adambaşına düşən vəsait daha çoxdur. Praktiki olaraq bu gün ən az şagird sıxlığı olan Daşkəsən rayonunda bir uşağa daha çox pul xərclənir. Çünki orada hər sinifdə cəmi 3-5 şagird təhsil alır. Lakin müəllimlər ölkə üzrə mövcud olan eyni məş sistemi ilə əmək haqqı alır. Yeni adambaşı maliyyələşməyə keçid öz-özlüyündə rasionallaşdırma tələb edir".

Xalidə GƏRAY
"Yeni Məsvət"

Evlilikdə qohumluq əlaqəsi arayışla müəyyən ediləcək

Sənədə saxta məlumatlar daxil edən şəxsləri cəza gözləyir

Uzun müddətdir müzakirələrə səbəb olan Azərbaycanda əmi, xala, bibi və dayı uşaqlarının evliliyini qadağan edən qanun III oxunuşda təsdiqlənib. Bununla bağlı Ailə Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsi parlamentin dünənki iclasında III oxunuşda müzakirəyə çıxarılıb. Dəyişikliklə nikahın bağlanmasına mane olan halların sayı artırılır. Belə ki, məcəlləyə aşağıdakı hallar əlavə edilir.

- qardaşların və (və ya) bacıların ümumi bioloji baba və (və ya) nənəsi olan uşaqları;

- bioloji qohumluğu olan əmi (dayı) və qardaş (bacı) qızı, həmçinin bibi (xala) və qardaş (bacı) oğlu;

Layihədə aralarında nikahın bağlanması yol verilməyən subyektlər dairəsinin genişləndirilməsi ilə bağlı təkliflər də irəli sürülüb. Bu problemdən əziyyət çəkən dünya əhalisinin bir qismi kimi, Azər-

baycanda da qan qohumları arasında bağlanan nikahlar nəticəsində doğulan uşaqlarda genetik xəstəliklərin olması riski olduqca yüksəkdir.

Mövzu ilə bağlı millət vəkili Fazil Mustafa Publika.az-a bildirib ki, qohumluq əlaqəsini müəyyən etmək üçün arayış tələb olunacaq:

"Həmin arayışda qohumluq əlaqəsinin olub-olmadığı məlum olur. Əgər arayışda yanlış informasiya verilsə, bunun üçün qanunda məsuliyyət nəzərdə tutulub. Bütün bunlar vətəndaşın sağlamlığı üçündür. Dövlət bunu tibbi nöqtəyindən nəzərdən zərərli hesab edir. Ona görə də vətəndaşın rəyinə görə davranılmır. Bu, hökumət tərəfindən epidemiya və yaxud sağlamlığın təhlükəsi kimi görünür.

Buna görə də məcburi tədbirlər həyata keçirilir. Burada əsas olan genfondun qorunmasıdır. Bu baxımdan, narahatlıq üçün heç bir əsas yoxdur. Qanun 1 ildən sonra

qüvvəyə minir. Bir il ərzində yaşı 18-dən yuxarı olan hər bir kəs öz qohumu ilə nikaha girə bilər. Ondan sonra artıq maneə qoyulacaq. Bütün hallarda qanunvericilik ən ciddi formada məsələyə öz müdaxiləsini edəcək".

Hazırkı qanunvericiliyə əsasən, aşağıdakı şəxslər arasında nikahın bağlanmasına yol verilmir:

- yaxın qohumlar (valideynlər və uşaqlar, baba-nənə və nəvələr, doğma və ögey (ümumi ata və anası olan) qardaş və bacılar);
- övladlığa götürənlər və övladlığa götürülənlər;
- ikisindən biri və ya hər ikisi başqası ilə nikahda olan şəxslər;
- bu Məcəllənin 13-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş tibbi müayinədən keçməyən şəxslər;
- ikisindən biri və ya hər ikisi ruhi xəstəlik və ya əqli gerilik nəticəsində məhkəmə

tərəfindən fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilən şəxslər.

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlunun sözlərinə görə, qəbul edilən qanun çox mütərəqqidir: "Hesab edirəm ki, bu, hələ gecikmiş bir qanundur. Uzun müddətdir mən də belə bir qanunun qəbul olunması üçün çalışmışam. Əgər hər hansı bir şeydən ziyan gəlsə, onu etmək ağıllı bir insanın işi deyil. Qohum evliliyindən doğulan uşaqlar daha çox xəstə olurlar. Din xadimləri də bununla bağlı fəaliyyət göstərməli idilər. Amma indi qədər göstərməyiblər.

Əslində İslam aləmi elan etməlidir ki, bu nikah haramdır. Əgər bununla bağlı qanunsuz nikahların sayında artım olacaqsə, ciddi mübarizə aparacağıq. İllərdir davam edən bu adət-ənənəni unutmaq lazımdır. Bu, yeni nəslin gələcəyinə zərərdir. Buna görə də qanunu müsbət qiymətləndirirəm. Qanuna qarşı çıxanları isə tənqid edirəm".

Azərbaycanda müşahidə olunan qeyri-sabit hava şəraiti nəticəsində təsərrüfatlara və əkin sahələrinə dəyən zərərler üzrə Aqrar Sığorta Fonduna cari ilin 5 ayında müraciətlərin sayı 800-ü keçib. Müraciətlərin yarısından çoxu havalarmın kəskin dəyişdiyi may ayında qeydə alınıb. Ötən ay yayılan rəsmi məlumata görə isə daxil olan müraciətlər əsasən dolu, intensiv yağışlar, sel-subasma, qasırğa kimi hadisələrə aiddir. Ümumilikdə fermerlər tərəfindən müraciətlər 40-a yaxın rayondan qəbul edilib. Müqayisə üçün bildirək ki, ötən ilin eyni dövründə hadisələrlə bağlı müraciətlər təqribən 26 rayondan daxil olmuşdu. Əkin sahəsinə zərərliə bağlı müraciətlər fondun sığorta təminatı verdiyi bitki məhsullarının əksəriyyətini əhatə edir. Belə ki, müraciətlər arpa, buğda, albalı, gilə, xurma, pambıq, fındıq, alça, badam, şaftalı, nektarin, gavalı, armud, tütün, qoz, ərik, gülbəxan, üzüm təsərrüfatlarına dəyən zərərlə bağlıdır.

Ötən il ümumi müraciətlərin 80 faizi taxıl bitkiləri ilə bağlı olduğu halda, bu il müraciətlərin yarısı bağçılıq və digər bitkiçilik əkinləri üzrədir.

Qeyd edək ki, Aqrar Sığorta Fondu tərəfindən 41 bitki növü üzrə sığorta təminatı verilir.

Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumata görə, cari ilin yanvar ayının 1-i 1 milyon 25.4 min hektar sahədə dən və yaşıllıq yem üçün payızlıq bitkilər səpilib. Səpin aparılmış sahənin 99 faizini və yaxud 1 milyon 15.6 min hektarını dən üçün payızlıq bitkilər təşkil edib ki, onun da 598.3 min hektarı buğda, 417.1 min hektarı arpa, 161 hektarı isə çovdar əkinlərinin payına düşür. Bununla da buğdanın əksin sahələri illik müqayisədə 7.4 faiz azalıb.

2023-cü ilin eyni dövrünə səpin aparılmış sahənin 98.7 faizini və yaxud 1 milyon 41.15 min hektarını dən üçün payızlıq bitkilər təşkil edib ki, onun da 646.22 min hektarı buğda, 394.76 min hektarı arpa, 160 hektarı isə çovdar əkinlərinin payına düşür.

Ən çox buğda bitkisi Cəlilabad (56.6 min ha), Füzuli (32 min ha), Şamaxı (29.3 min ha), Hacıqabul (24.6 min ha), Şəki (24.1 min ha), İsmayilli (21.2 min ha), Ağcabədi (20 min ha) və Xocavənd (18.9 min ha) rayonlarında, ən çox arpa bitkisi Kürdəmir (34.5 min ha), Şəki (34.2 min ha), Neftçala (26.7 min ha), Biləsuvar (24.3 min ha), Ağsu (19.9 min ha), Goranboy (15.7 min ha) və Qobustan (14.6 min ha) rayonlarında səpilir.

Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dən üçün pa-

Hava şəraitinin taxıl biçininə mənfi təsirləri - bölgələrdə durum

Nazirlik: "Taxıl sahələrinin 60,2 faizində biçin başa çatıb"

yıqlıq bitkilərin səpin sahəsi 4.6 faiz, o cümlədən buğdanın səpin sahəsi 9.9 faiz azalıb, arpanın səpin sahəsi 4.3 faiz artıb.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri Vüqar Hüseynov "Yeni Məşavət"ın sorğusuna cavabında bildirdi ki, respublika ərazisində davamlı yağının olması bəzi günlərdə taxıl biçininin əvvəlki sürətlə aparılmasına mane olsa da, bu qrafikin pozulmasına səbəb olmayıb: "Bəzi rayonlarda müəyyən ləngimələr olub. Taxıl biçinini aparmaq üçün sahədə nəmlik faizi tam şəkildə aşağı düşməlidir. Bu, biçinin itkisiz aparılması üçün əsas şərtlərdən biridir. Amma bu ümumilikdə taxıl biçini prosesinin qrafikdən kənara çıxmasına təsir göstərməyib. İyulun 2-nə olan operativ məlumata görə, respublika üzrə taxıl sahələrinin 60,2 faizində biçin başa çatıb".

Qeyd edək ki, Dövlət Ehtiyatları Agentliyi bu il sentyabrın 1-nə qədər yerli buğda istehsalçılarından 2024-cü ildə istehsal olunmuş yüksək keyfiyyətli yerli ərzaqlıq buğdanın tədarükünü elan edib. Tədarük ediləcək ərzaqlıq buğda Nazirlər Kabinetinin 7 iyul 2009-cu il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət Taxıl Fondunun saxlanması və istifadəsi Qaydaları"nın 1

nömrəli əlavəsində qeyd edilən bütün keyfiyyət göstəricilərinə, habelə "Qida təhlükəsizliyi haqqında" Qanunla müəyyən edilmiş tələblərə cavab verməlidir.

Təklif olunan ərzaqlıq buğdanın keyfiyyət tələblərinə uyğunluğunu müvafiq sahədə akkreditasiya olunmuş laboratoriyalar təsdiq etməlidir. Tədarük zamanı ərzaqlıq buğdanın keyfiyyət göstəricilərini Dövlət Ehtiyatları Agentliyi əlavə olaraq yoxlayacaq. Bütün keyfiyyət tələblərinə cavab verməyən ərzaqlıq buğda qəbul edilməyəcək.

Tədarük ediləcək ərzaqlıq buğdanın qiyməti hər ay üçün ondan öncəki ay ərzində ölkəyə idxal edilən ərzaqlıq buğdanın orta idxal statistik göstəricisinə uyğun olaraq müəyyən ediləcək.

Ərzaqlıq buğdanın qəbul məntəqələrinə çatdırılması istehsalçının vəsaiti hesabına həyata keçirilir. Qəbul məntəqələri Bakı, Gəncə, Şəki, Xızı, Kürdəmir, Şabran və Xaçmazda yerləşir.

Yeri gəlmişkən, Fövqəladə Hallar Nazirliyi taxıl biçini mövsümü ilə əlaqədar yanğın təhlükəsizliyinə dair əhaliyə müraciət edib.

FHN-dən verilən məlumata görə, müraciətdə bildirilib ki, taxıl tədarükü əhalinin ərzaqla təminatında mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan, tez alışma xassəsinə malik olan taxıl sahələrinin yanğın təhlükəsinə

qorunması ölkəmizdə ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasının vacib şərtlərindəndir.

Yuxarıda qeyd olunanları və biçin mövsümünün ilin isti və quraq dövrünə təsadüf etdiyini nəzərə alaraq, Fövqəladə Hallar Nazirliyi əhaliyə, o cümlədən təsərrüfat sahibləri və taxıl yığımında iştirak edən şəxslərə müraciət edərək, yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına ciddi əməl olunmasının vacibliyini bildirir, bununla bağlı sadə və zəruri qaydaları bir daha xatırladır:

- taxıl zəmilərində kibrit yandırmaq, açıq oddan istifadə etmək, o cümlədən siqaret çəkmək, zəmilərin yaxınlığında tonqal qalmaq qəti qadağandır! Bu məkanlarda siqaret çəkmək üçün xüsusi yer ayrılmalıdır!

- yolla hərəkət edərkən tam söndürülməmiş siqaret kötüyü və ya kibriti, yanar mayelərlə islanmış materialları, eləcə də şüşə qab və şüşə qırıntılarını ətrafa atmaq yolverilməzdir;

- taxıl zəmilərinin ətrafı quru ot və tullantılardan vaxtaşırı təmizlənməlidir;

- biçində iştirak edən texnikalar ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin olunmalı, biçinə başlamazdan əvvəl yanğın-texniki müayinədən keçirilməlidir;

- işdən sonra texnikanın sahələrdə saxlanması, gecə vaxtı yanacaqda doldurulması, yanacaq və yağla-

rın ətrafa tökülməsinə yol verilməsi, texnikalarda əlavə yanacaq və yağlama materiallarının saxlanması qəti qadağandır!

- tarla düşərgələri, taxıl-təmizləmə xırmanları, ot və küləş tayaları yığılan sahələr ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin edilməlidir;

- əkin sahələri ilə meşə sahəsi, avtomobil yolları və dəmiryol xətləri arasında mühafizə zolağı yaradılmalıdır;

- yanğın baş verərsə, iş dərhal dayandırılaraq ətrafdakılar məlumatlandırılmalı, əlatında olan ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə (odsöndürən, su, torpaq, qalın parça materialı və s.) yanğıni söndürməyə çalışılmalı və "112" qaynar xəttinə məlumat verilməlidir.

Unutmayın: qaydalara biganəlik - həyatımıza təhlükədir!

Təhlükə zamanı 112-yə zəng edin!

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Məşavət"

Bakıya külli miqdarda narkotik gətirmək istəyən şəxs saxlanıldı

Biləsuvar Rayon Polis Şöbəsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat tədbirləri ilə narkotik vasitə və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində təşkil edən Xəyal Məmmədov saxlanılıb.

DİN-in mətbuat xidmətinin Lənkəran regional qrupundan APA-nın cənub bürosuna verilən məlumata görə, X.Məmmədovdan 6 kiloqram marixuana və metamfetamin, əlavə olaraq 178 ədəd metadon həbi aşkarlanıb. Araşdırmalarla onun narkotik vasitəni İran vətəndaşından əldə etdiyi və pul qarşılığında Bakı şəhəri ərazisində deyiləcək ünvanlara çatdırmağa razılaşdığı müəyyən edilib.

Araşdırma aparılır.

Səbəyel Rayon Polis İdarəsinə isə rayon ərazisində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi və satışı ilə məşğul olan şəxslər barədə əməliyyat məlumatları daxil olub.

Daxili İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, polis əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərlə həmin şəxslər - əvvəllər məhkum olunmuş 1986-cı il təvəllüdlü Rəşad Şahbazov, 1992-ci il təvəllüdlü Ramik Babayev, sonuncunun tanışı 1993-cü il təvəllüdlü Taleh Məmmədyarlı, 2001-ci il təvəllüdlü Xəyal Məlikov və 1999-cu il təvəllüdlü Fərid Şahverdiyev saxlanılıblar. Onlardan ümumilikdə 16 kiloqram narkotik vasitə marixuana, heroin, tir-yək və 35 ədəd ekstazi həbi aşkarlanıb. Saxlanılanlar narkotik vasitələri şəxsiyyəti istintaqla araşdırılan İran vətəndaşından satış məqsədilə əldə etdiklərini bildiriblər.

Faktlarla bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işləri başlanılıb, araşdırmalar aparılır.

Avropa çempionatının 1/8 mərhələsi yekunlaşdı, özü də bütün Türk dünyasını sevinc göz yaşlarına boğan bir sonluqla. Qardaş Türkiyə əksəriyyətin inanmadığı bir tarixi uğura imza ataraq, Avstriyanı 2-1 məğlub edərək addım çeyrək finala yazdırdı. Yarımfina yolundakı rəqib güclü və sürətli oyunu ilə diqqət çəkən Hollandiya yığmasıdır.

Məlumat üçün bildirik ki, çeyrək finala vəsiqə əldə edən digər ölkələr meydan sahibi Almaniya, İspaniya, Fransa, Portuqaliya, İsveçrə, İngiltərədir. İyulun 5-də İspaniya-Almaniya və Portuqaliya-Fransa oyunları keçiriləcək. Bundan bir gün sonra isə İngiltərə-İsveçrə və Türkiyə-Hollandiya oyunları baş tutacaq.

Onu da bildirik ki, Türkiyənin zəfəri ilə bərabər oyunun əsas oyunçusu seçilən Melih Demirelin rəqib qapısına vurduğu qolun ardında Bozqurd işarəsi göstərməsi daha çox gündəm oldu. Buna da ən çox səbəb Avstriyada bu işarənin göstərilməsinin qadağan olunmasıdır. Artıq irqçilik bəhanəsi ilə oyunçu barədə araşdırma başlanılıb. Bu da Türkiyə və digər türkdilli ölkələrdə ciddi etiraz doğurub.

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ölkəsinin milli komandasını qələbə münasibətilə təbrik edib.

R.T.Ərdoğan oyundan sonra sosial şəbəkə hesablarında paylaşım edib və bunları yazıb: "Avropa çempionatında Avstriyaya qalib gələn və 1/4 finala yüksələn futbol komandamızı ürəkdən təbrik edirəm. Komandaya çempionluq yolunda uğurlar arzulayıram".

"Bir az yorğunluq. Çox vacib bir matç oldu. İlk dəqiqədən sona kimi komanda ruhunu əks etdirdik. Bu turnirdə komanda ruhunu ilk dəfə idi ki, gördük".

QOL.az xəbər verir ki, bu sözləri **Türkiyə millisinin baş məşqçisi Vinçentso Montella** Avro-2024-ün 1/8 finalında Avstriyaya qalib gəldikləri oyundan (2:1) sonra mətbuat konfransında deyib.

Türkiyə millisini bu qələbə ilə 1/4 finala yüksələn Montella Niderlandla qarşıdan gələn oyuna da bu cür hazırlaşacaqlarını bildirib: "Çoxlu azarkeşimiz var. Onlar ehtiraslı, həvəli və inanılmazdırlar. Bilirik ki, bütün dünyadakı türklər bizimlədir. Çox əzmlə çalışdığınız zaman arzularınıza çatırsınız. Biz bunu etdik. Niderlandla oyuna da ən yaxşı və eyni şəkildə hazırlaşacağıq".

Avro-2024-də "boz qurd" fobiyası - türklər gəlir...

İspaniya-Almaniya qarşılaşması həlledici olacaq?

Montella artıq ilkin hədəflərinə çatdıqlarını qeyd edib: "Qrup mərhələsinə baxanda deyə bilərəm ki, heç bir matç asan deyil. Biz tək ürək kimi çıxış etməyə çalışdıq. Növbəti matç üçün hər şey mümkündür. Bilirik ki, bu, bir turnirdir. Düzünü desəm, birinci hədəfimiz 1/4 final idi".

8 ölkədən hansının qalib olmaq şansı böyükdür?

"Səbəyl" in baş məşqçisi Şahin Diniyev sevincini bizimlə bu cür bölüşdü: "Doğrudan da Türkiyə gözənilməz bir uğur qazandı. Qrup oyunlarına baxanda qardaş ölkə oyun baxımından çox axsayırdı. Hamımız bildirdik ki, Türkiyə o Türkiyə deyil. Amma komanda bu oyunda formalaşdı. Baxmayaraq ki, türk millisinin çox böyük itkiləri var idi. Hakan Çalxanoğlunun oynamaması Türkiyənin hücum potensialında oyun quruculuğunun təxminən yarısının olmaması demək idi. Amma komanda ruhu özünü göstərdi. Əzmkarlıq ən pik həddə idi. Motivasiya hesabına komanda standart vəziyyətlərdən yararlanaraq qələbə qazandı. Burada, əlbəttə, baş məşqçinin əl işi görünürdü. Komanda şəklində oyun uğura gətirib çıxardı. Avstriya çox yaxşı komandadır və bu qələbə çox çətin oldu. Şanslar müqayisədə Türkiyədə çox az idi. Amma bu şansları dəyərləndirə bildilər. Türkiyəmi təbrik edirəm. Türkiyə deyində Azərbaycan yada düşür. Hamımızı ürəkdən təbrik edirəm".

Futbol mütəxəssisi Kənan Məstəliyev: "Çox maraqlı 1/8 final mərhələsi oldu. Tam sensasiya deyə biləcəyimiz yeganə nəticə İsveçrənin turnirin son qalibi İtaliyanı mübarizədən kənarlaşdırması oldu. Apenninlər rəqibinə yuxarıdan-aşağı baxmalarının cəzasını çəkdi. Murat Yakinin yetirmələri isə taktiki intizamı, iş ciddi yanaşmaları ilə uğur qazandılar. İsveçrə qrup mərhələsində Xorvatiyanın etdiyi səhvi etmədi, hesabda üstünlük qazandıqdan sonra müdafiəyə otura-raq əks-hücum futbolunu nümayiş etdirdi, pragmatik oynadı. Xorvatlar isə hücum atılaraq müdafiədə boşluq vermişdilər. İtaliya futbolu ümumilikdə öz yaxşı dövrünü yaşamır, keçid mərhələsindədilər. Ona görə də bir italyan futbolu azarkeşi olaraq bu yenilgi mənim üçün sürpriz olmadı. Amma İsveçrənin də haqqını yeməyə, ağıllı oynayaraq haqlı şəkildə növbəti mərhələyə çıxdılar. Digər matçlarda favoritlər

bə çox çətin oldu. Şanslar müqayisədə Türkiyədə çox az idi. Amma bu şansları dəyərləndirə bildilər. Türkiyəmi təbrik edirəm. Türkiyə deyində Azərbaycan yada düşür. Hamımızı ürəkdən təbrik edirəm".

Futbol mütəxəssisi Kənan Məstəliyev: "Çox maraqlı 1/8 final mərhələsi oldu. Tam sensasiya deyə biləcəyimiz yeganə nəticə İsveçrənin turnirin son qalibi İtaliyanı mübarizədən kənarlaşdırması oldu. Apenninlər rəqibinə yuxarıdan-aşağı baxmalarının cəzasını çəkdi. Murat Yakinin yetirmələri isə taktiki intizamı, iş ciddi yanaşmaları ilə uğur qazandılar. İsveçrə qrup mərhələsində Xorvatiyanın etdiyi səhvi etmədi, hesabda üstünlük qazandıqdan sonra müdafiəyə otura-raq əks-hücum futbolunu nümayiş etdirdi, pragmatik oynadı. Xorvatlar isə hücum atılaraq müdafiədə boşluq vermişdilər. İtaliya futbolu ümumilikdə öz yaxşı dövrünü yaşamır, keçid mərhələsindədilər. Ona görə də bir italyan futbolu azarkeşi olaraq bu yenilgi mənim üçün sürpriz olmadı. Amma İsveçrənin də haqqını yeməyə, ağıllı oynayaraq haqlı şəkildə növbəti mərhələyə çıxdılar. Digər matçlarda favoritlər

növbəti mərhələyə çıxdılar, amma işləri elə də asan olmadı. Xüsusilə ingilislər və portuqaliyalıların oyunu nikbin danışmağa imkan vermir. Qarət Sautqeytin ultrahetiyatlı futbolu böyük tənqidlərə səbəb olur. Adlı-sanlı futbolçulardan toplanan bir komandanı bu qədər qorxaq, məzəmsuz oynatmaq böyük səhvdi, az qala da bunun cəzasını alacaqdılar. Belinqemin son saniyə qolu onları xilas etdi, amma İsveçrə ilə matçda iş daha çətin olacaq. Kriştiano Ronalidonun komandası isə ancaq oyunsonrası penaltilərdə qələbə qazana bildi. Ancaq futbol tarixinin ən yaxşılarından olan birinin bu durumda olması üzücüdür. Həm oyunda o qədər şansı boş vermək, həm də penaltini vura bilməmək ona yaraşmadı. Ronaldo bu matçda özünü eqoist, uşaq kimi apardı, komandanın oyununu özünə qurban verdi. Hazırda Azərbaycan millisinin baş məşqçisi olan Fernando Santuş vaxtilə onu əvəzləyəndə böyük qınağa tuş gəlmişdi. Roberto Martibu yenilgi mənim üçün sürpriz deyil. Bu matçda Arda Güler, Hakan Çalxanoğlu, ictimaiyyətə Ronalidonun əsl durumunu göstərə bildi. Növbəti matçda fransızlarla qarşılaşmada əvəz eləsə,

ona heç kim heç nə deməyəcək".

K.Məstəliyev türkün gəcəsi sayılan oyun barədə isə bunları dedi: "Ayrıca danışmalı olduğumuz matç isə Avstriya-Türkiyədir. Qardaş ölkənin komandası əsl mübarizlik nümayiş etdirərək haqlı şəkildə növbəti mərhələyə adlandı. Ay-ülduzlular gözəl futbol oynamasalar da, taktiki intizam nümayiş etdirdilər, səbrli və təmkinli davrandılar, ellərinə düşən imkanlardan maksimum yararlanaraq qələbəni bayram etdilər. Sona yaxın hiss olunurdu ki, gücləri tükənir və məhz bu zamanda döyüş ruhu ortaya çıxmalı idi ki, buna da şahidlik etdik. Avstriya dünyada istənilən rəqibi təzyiq altında saxlamağa qadir, super pressing tətbiq edən, rəqibinin nəfəsini kəsməyə çalışan komandadır. Ralf Rannik əla kollektiv yaradıb. Ancaq Türkiyə də sübut etdi ki, yumruğu bir nöqtəyə vuranda istədiyi nəticəni ala bilər. Avstriyaya baxanda Niderland daha istedadlı futbolçulardan qurulan heyətə malikdi, amma o qədər sərt deyil. Bu matçda Arda Güler, Hakan Çalxanoğlu kimi ulduzların səhnəyə çıxıb matçı həll etməsi lazım olacaq və mənə, bunu bacaracaqlar da.

1/4 finala ümumi nəzər yetirəndə Almaniya-İspaniya super matçı gözə ilk dəyəni olur. Bu cüt qalibi yarışın potensial qalibidir. İspanlar möhtəşəmdilər, almanlar da meydan sahibi statusunda üstündülər. Çox maraqlı, gərgin bir qarşılaşma izləyəcəyik. Digər cütlərdə Fransa və İngiltərə favoritdilər və yarımfina vəsiqə qazanmağa daha yaxındılar. Bu gün proqnoz versək, finalda İspaniya-İngiltərə cütünü deyə bilərik. Amma Avropa çempionatında hər şey ola bilər və sürprizlər hələ bitməyib".

Futbolpress.az saytının baş redaktoru Elçin Cəlilov qarşıda möhtəşəm oyunların bizi gözlədiyini vurğuladı: "Son 8-iyə qalanlar arasında sürpriz ad Türkiyəni saymaq olar. Çempionatdan əvvəl bu komanda haqda proqnozlar əksərən bədbin idi. Ancaq gözənilənlərin əksi, "ay-ülduzlu"lar 1/4-dədir və çempionatın üç ən yaxşı komandasından biri olan Niderlandla qarşılaşacaq. "Zambaq"ların heyəti və oyun tərzisi daha zəngindir. Çətin görünür. Ancaq bu mərhələyədək gəlmək də Türkiyə üçün kifayət qədər yaxşı nəticə sayıla bilər. Ümumilikdə çempionatın iki əsas favoriti İspaniya və Almaniyanı hesab edirəm, onlar da bu mərhələdə üz-üzə gələcək. Buna erkən final kimi baxanlar da çoxdur. Düşünürəm ki, bu qarşılaşmanın qalibi çempion olacaq".

Qol.az saytının baş redaktoru Aydın Bağirov Türkiyə millisinin fantastik əzmkarlığına toxundu: "Çox tənqid olunan Türkiyə millisi Avro-2024-də ən yaxşı oyununu sərgilədi və 1/4 finala adlandı.

Fransa, Niderland kimi komandalardan yer aldığı qrupdan lider kimi çıxan güclü Avstriya ilə görüşdə intizamı, eyni zamanda dəqiq və cəsarətli oyun yalnız alışıqlana bilər. Oyunun faktiki son 30 dəqiqəsində rəqib aramsız təzyiqlər etdi. Bir epizoddan sonra diqqətsizlik Türkiyənin qapısına qolla nəticələndi. Digər məqamlarda müdafiə xəttinin (Kadioğlu, Merif, Bardakçı, Mert) etibarlı oyunu, qapıçı Mert Günokun gözəl seyyvləri və son andakı fantastik qurtarışı - sadəcə, bravo!

Mənə görə bu oyunun qəhrəmanı parlaq bir əzmkarlıq göstərən bütün Türkiyə millisidir. Amma əlbəttə iki gözəl qol vuran mərkəz müdafiəçisi (!) Merih Demiral və qapıçı Mert Günok isə superqəhrəmanlardır.

1/4 finalda rəqib Niderlanddır. 2008-ci ildəki kimi yarımfina yüksəlmək möcüzə sayılmaz".

□ **Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

MUSAVAT

Son səhifə

N 114 (8487) 4 iyul 2024

Kompiüter başında çox vaxt keçirənlər üçün gözləri qorumağın 7 yolu

Araşdırmalar göstərib ki, müntəzəm olaraq kompiüter və digər oxşar cihazlardan istifadə edən insanların 56 faizində rəqəmsal göz yorğunluğu əlamətləri müşahidə olunur. Medicina.az xəbər verir ki, simptomlara göz yorğunluğu və narahatlığı, gözlərdə quruğu, baş ağrıları, bulanıq görülmə, boyun və çiyin ağrısı, gözlərin sayırməsi və göz qızartısı daxildir.

Bu simptomların qarşısını almaq üçün aşağıdakı qaydalarla əməl etməlisiniz:

Əksolunmanı aradan qaldırın!

Divarlardan və cılanmış səthlərdən əks olunan işıq, eləcə də kompiüterinizin ekranındakı əksolunma da gözləri yora bilər. Bunun üçün ekranınıza parlıb əleyhinə filtr quraşdırmağı sınaya bilərsiniz.

Ekranın keyfiyyətini yüksəldin!

Ekranın parlaqlığını tənzimləyin!

Tez-tez göz qırpın!

Gözlərinizi məşq etdirin!

Daim ekrana fokuslanmaq gözlərinizi daha çox yora bilər. Bu riski azaltmaq üçün ən azı hər 20 dəqiqədən bir başqa tərəfə baxın və ən azı 20 saniyə uzaqdakı obyektə baxın. Bezi oftalmoloqlar bunu "20-20-20 qaydası" adlandırırlar. Uzağa baxmaq yorğunluğu azaltmaq üçün gözün içərisindəki fokus əzələsini rahatlaşdırır.

Başqa bir məşq: uzaq bir obyektə 10-15 saniyə baxın və sonra yuxarıdakı bir nəsəyə daha 10-15 saniyə baxın. Daha sonra yenidən uzaq obyektə baxın və bu prosesi 10 dəfə təkrarlayın.

Fasilə verin!

Göz problemlərini, eləcə də boyun, bel və çiyin ağrılarını azaltmaq üçün işləyərkən tez-tez fasilə verin. Bu fasilələr hər saatin əvvəlində ən azı 10 dəqiqə ola bilər. Bu fasilələr zamanı ayağa qalxın, hərəkət edin və gərginliyi, əzələ yorğunluğunu azaltmaq üçün qollarınızı, ayaqlarınızı, kürəyinizi, boyununuzu və çiyinlərinizi rahatlaşdırmağa çalışın.

Kompiüter üçün eynəklərdən istifadə edin!

Südlü çay içmək ziyandır?

Südlü çay içmək bütün dünyada, xüsusilə də Böyük Britaniyada çox populyardır. Onun xeyri və ziyanları ilə bağlı rusiyalı terapevt Yana Şmelyova danışib. "Çaydan bütün faydaları əldə etmək üçün onu düzgün dəmləmək lazımdır. Süd əlavə etmək, öz növbəsində, heç bir fayda gətirməyəcək, əksinə, ziyanlıdır", - deyə Şmelyova bildirib.

Terapevt qeyd edib ki, xəstəlikləri ehtimalını süd çayın tərkibindəki antioksidantları və katexinləri azaltmışdır. Müxtəlif yaşlarda onların yedikləri tərəvəzlərinə görə, orqanizm tərəfinonların xərcəng hüceyrələri ilə mübarizə aparmağa kömək etdiyi və ürək-damar

də-bağırsaq traktında diskomfort hissi yaranır və məhsulun tərkibindəki kalorilər həzm prosesini ləngidir".

"Südlü çaya şəkər əlavə olunanda onun xeyri lap azalır. Fraktal çatışmazlığı olan insanlara bu içki tamamilə qadağandır. Lakin ayrılıqda süd içmək xeyirlidir. Süd sümük sağlamlığı üçün vacib olan kalsiumla zəngin olduğu, həmçinin yüksək keyfiyyətli zülalları, B vitaminlərini və sağlamlığı qorumaq üçün lazım olan digər qidaları ehtiva edir. Bundan əlavə, südün tərkibində C vitamini və xərcəngin yaranmasının qarşısını alan vacib komponent p53 var", - deyə həkim əlavə edib.

40 yaşdan sonra bu tədbirləri görün

Tədqiqatlar göstərir ki, 40 yaşdan sonra sağlam qidalanmaq qocalıqda demensiya riskini azaldır. Orta yaşlardakı yemək vərdişləri yaddaş itkisinin qarşısını almaqda əvvəllər düşünüldüyündən daha böyük rol oynayır. 3000 yetkin britaniyalı ilə aparılan araşdırma 43 yaşlı bir insanın pəhrizinin keyfiyyətinə baxaraq onun sonrakı həyatında demensiyanın inkişaf riskinin proqnozlaşdırıla biləcəyini göstərib.

Orta yaşda bol miqdarda yaşıl yarpaqlı tərəvəz və tam taxıl istehlak edən insanların 69 yaşına çatdıqda yaddaş testlərində daha kəskin zəkaya sahib olduqları müəyyən edilib.

Amerika Qidalanma Cəmiyyətinin konfransında təqdim edilən araşdırmada 1946-cı ildə doğulan və 75 ildən çox izlənən 3 059 nəfərin məlumatları təhlil edilib. Müxtəlif yaşlarda onların yedikləri tərəvəz və ya şəkərli qidaların miqdarı kimi faktorlara əsasən, pəhrizləri "aşağı", "yüksək" və ya "orta" keyfiyyət kimi qiymətləndirilərək qeydə alınıb. İştirakçılar, həmçinin müntəzəm olaraq beyin funksiyalarını və yaddaşlarını ölçən kognitiv testləri tamamlayıblar.

Yaddaş testlərində ən pis nəticə göstərən qrupun 59%-ni keyfiyyətsiz, 7%-ni isə yüksək keyfiyyətli qidalananlar təşkil edib. Ən yaxşı yaddaşa malik qrupun 36%-i yüksək keyfiyyətli pəhrizə, 8%-i isə keyfiyyətsiz pəhrizə əməl edənlər olub.

Alyaskada buzlaqların erimə sürəti beş dəfə artıb

Yeni araşdırmalar göstərir ki, Alyaskada əsas buzlaqların eriməsi sürətlənib və əvvəlcədən düşünüldüyündən daha erkən geri dönüşü olmayan bir nöqtəyə çatı bilər. Nyukasl Universitetinin (Böyük Britaniya) alimləri tərəfindən aparılan araşdırma nəticəsində məlum olub ki, Alyaska ilə Britaniya Kolumbiyası (Kanada) sərhədində yerləşən Cuno buz sahəsində buzlaqların azalması 2010-cu ildən bəri kəskin şəkildə sürətlənib.

Əgər 1979-cu ilə qədər buzlaqlar ildə 0,65-1,01 kub kilometr arasında deyilərək əriyirdisə, 2010 və 2020-ci illər arasında kəskin sürətlənmə olub və buz itkisinin sürəti iki dəfə artaraq ildə 5,91 kub kilometrə çatıb.

Bunları bilirsinizmi?

- Yuxusuzluq şikayəti ilə həkimə müraciət edən insanların IQ səviyyəsinin normadan yüksək olduğu müşahidə edilir.
- İnsanlar yuxuladığı zaman qoxu ala bilmirlər.
- Nyaqara şəlaləsindən düşüb sağ qala bilən ilk insan Bobbi Liç evdə portağal qabığına basaraq yıxılmış və daxili qanaxma səbəbilə dünyasını dəyişmişdir.
- Dəniz atı dünyanın ən sədaqətli canlısıdır. Çünki həyat yoldaşı öldükəndən qısa bir müddət sonra o da ölür.
- İnsan ildə ən az 1460 ədəd yuxu görür.
- "Karaoke" sözü yapon dilində "quru orkestr" sözünün qısaldılmasıdır. "Kara" yapon dilində boş deməkdir.
- Ördəyin səsi əks-səda vermir.
- Ən böyük quş yumurtası dəvəquşununur. Yumurta 15-20 santimetr uzunluğunda və ortalama 1,7 kiloqram ağırlığındadır. Qaynadılaraq bişirilməsi isə 40 dəqiqə çəkir.
- Ən ağıllı heyvanlardan biri olan qarğalar insanlar kimi yaşlı valideynlərini illər sonra gedib ziyarət edirlər.
- Ağcaqanadlar əllərini ovuşdurub başlarından keçirmə hərəkətini, uçarkən əllərinə yapışan molekulları təmizləmək məqsədi ilə edirlər.
- Bir kilo limonda bir kilo çiyələkdən daha çox şəkər var.

Qarpızın yaxşısını süni intellektin köməyi ilə seçdi

Türkiyənin Kayseri şəhərində yerləşən bir meyvə-tərəvəz dükanında tətbiq edilən süni intellekt texnologiyasının maraqlı görüntüləri yayılıb. Kadrlarda alıcının qarpız seçimi üçün süni intellekt sinaması əks olunub. Videodan görünür ki, süni intellekt qarpızın rənginin, çəkisinin və sairə təhlilini apararaq ən yaxşı seçimi edir.

Yer kürəsində maqnit qasırğası gözlənilir

Yulun 4-nə keçən gecə Yer kürəsində "G1" sinfinə aid maqnit qasırğası baş verəcək. Bu barədə Rusiya Kosmik Tədqiqatlar İnstitutunun və Günəş-Yer Fizikası İnstitutunun Günəş Astronomiyası Laboratoriyasının saytında məlumat verilib. Alimlərin ehtimalına əsasən, onun pik həddi cümə axşamı Bakı vaxtı ilə saat 02:00-da baş verəcək. Səhər saat səkkizdə qasırğa səngiməyə başlayacaq və saat 14:00-da maqnitosfer sakitləşəcək.

Moskvada 134 illik temperatur rekordu qırıldı

Moskvada 1890-cı ilin rekordu qırılıb. İyulun 2-də Rusiya paytaxtında havanın temperaturu 32 dərəcəyə qalxıb. Ölkənin Hidrometeorologiya Mərkəzinin elmi direktoru Roman Vilyand bildirib ki, əvvəllər bu gün üçün maksimal göstərici 31,9 dərəcə olub. O əlavə edib ki, günorta saatlarında Balıqçı rayonunda havanın temperaturu 33,2 dərəcəyə çatıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompiüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAVİ: 1.500